

NIDM

Národní institut dětí a mládeže
Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy

SBORNÍK

vybrané literární práce
z výtvarného a literárního projektu

Evropa ve škole

Výsledky literární části soutěže Evropa ve škole 2012-2013

I. kategorie (6 - 11 let)

Místo	Jméno narozen(a)	Téma	Název práce	Adresa školy, jméno vyučující
1. místo	neuděleno			
2. místo	Zuzana Osobová *2001	Já, občan Evropy	Město tří jazyků	ZŠ, Mozartova 24, 466 04 Jablonec nad Nisou - Mšeno (Liberecký) Mgr. Šlesingerová
3. místo	Aranka Tučková *2000	Kráčej si po laně mezi národy	Rozárka a hádanky	ZŠ, Vackova 125, 394 70 Kamenice nad Lipou (Vysočina) Mgr. Z. Jůnová
Čestné uznání	Filip Matula *2001	Já, občan Evropy – každý zodpovídá za rozvoj Evropy	O Hranatém a Kulatém království	ZŠ, Mozartova 24, 466 04 Jablonec nad Nisou - Mšeno (Liberecký) Mgr. Šlesingerová
Čestné uznání	Karolína Mrzilková *2001	Naším domovem je Evropa	Evropa a my v ní	3. ZŠ Slaný, Rabasova 821, 274 01 Slaný (Středočeský) Mgr. S. Hamzová
Čestné uznání	Barbora Mašková *2001	Naším domovem je Evropa	Všude dobře - tak co doma? (báseň)	Církevní ZŠ, Rudolfská 23, 370 01 České Budějovice (Jihočeský) Mgr. Kulhánková
Čestné uznání	Sára Wagnerová *2003	Křížem krážem po Evropě	Jak jsme byli v Anglii	ZŠ Vojnův Městec 95, 591 01 Žďár nad Sázavou (Vysočina) Mgr. Arnoldová

II. kategorie (12 - 14 let)

Místo	Jméno narozen(a)	Téma	Název práce	Adresa školy, jméno vyučující
Zvláštní cena náměstkyňe hejtmana	Jana Tomášková *1998	Jen se tak volně rozběhnout...	Jen se tak volně rozběhnout...	G a SOŠ ekonom., Pivovarská 61, 385 01 Vimperk (Jihočeský) Mgr. Tláškalová
1. místo	Anna Pasovská *1998	Jak se žije v Evropě (lidové tradice)	Evropská pohádka	ZŠ Spořilov, Kotkova 1287, 530 03 Pardubice (Pardubický) Mgr. R. Pasovská
2. místo	neuděleno			
3. místo	Jakub Egermajer *1998	Já, občan Evropy	Docela obyčejný den	G Z. Wintra, nám. Jana Žižky 186, 269 19 Rakovník (Středočeský) Mgr. L. Hejdová
Čestné uznání	Milan Viktora *2000	Křížem krážem po Evropě	Návštěva babičky na Ukrajně	ZŠ J. J. Ryby, Komenského 543 262 42 Rožmitál pod T. (Středočeský) Mgr. Sýkorová
Čestné uznání	Aneta Foffová *1999	Místa Evropy, která znám a místa, která se chystám poznat	Buenos Dias, Španělsko	3. ZŠ, T.G.Masaryka 1145, 570 01 Litomyšl (Pardubický) Mgr. P. Jirsa

„Uvědomila si, že nikdy nemůže být naše poznání jiné země přesné. Museli bychom žít v každé z nich několik let, ne-li celý život, abychom pochopili smýšlení, kulturu a zvyky obyvatel a poznali její tvář. Bohužel, čas je nemilosrdný ke každému z nás a utíká velmi rychle. Nezbyvá nám tedy nic jiného, než Evropu procestovat alespoň v myšlenkách i za cenu toho, že nás naše vlastní fantazie zavede na místa, která by v reálném čase a prostoru vedle sebe jistě nemohla existovat.“

(úryvek z oceněné práce Zuzany Novákové – Evropa štetcem fantazie)

**Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy,
zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a
školské zařízení pro zájmové vzdělávání
a Český národní komitét soutěže Evropa ve škole**

vyhlásilo ve školním roce 2012/2013 již **22. ročník výtvarné a literární soutěže Evropa ve škole.**

Soutěž je vyhlašována Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR a v České republice probíhá od roku 1992, od roku 1999 je jejím garantem Národní institut dětí a mládeže.

Soutěž je určena:

žákům a studentům všech stupňů a typů základních a středních škol a školských zařízení.

Cíl soutěže:

„Evropa ve škole“ je soutěž s dlouhou tradicí organizovaná v evropských zemích od roku 1953 pod patronací mnoha významných evropských institucí. Základní myšlenkou je propagovat mezi dětmi, žáky, studenty a učiteli ideje vzájemné sounáležitosti evropských zemí a podporovat v nich pocit spoluodpovědnosti za osud Evropy. Důraz je kladen na výchovu k evropanství a k demokratickému evropskému myšlení.

Podmínky soutěže:

Letošního ročníku soutěže, který bude vrcholit koncem května 2013, se mohou zúčastnit děti a mládež ve 4 věkových kategoriích, které jsou odstupňované odlišně pro výtvarné a pro literární aktivity:

„Výtvarníci“	„Literáři“
1. kategorie: 4 – 8 let	1. kategorie: 6 – 11 let (do 5. ročníku)
2. kategorie: 9 – 12 let	2. kategorie: 12 – 14 let (6. – 8. ročník ZŠ + příslušné ročníky víceletých gymnázií)
3. kategorie: 13 – 16 let	3. kategorie: 15 – 17 let (9. roč. ZŠ + příslušné ročníky víceletých gymnázií + 1. a 2. ročník SŠ)
4. kategorie: 17 – 21 let	4. kategorie: 18 – 21 let (3. a 4. ročník SŠ)

Motto soutěže tohoto ročníku souvisí s vyhlášením roku **2013 jako Evropského roku občanů.**

V r. 2013 tomu bude již dvacet let od zavedení institutu evropského občanství v Maastrichtské smlouvě ze dne 1. 11. 1993.

Účelem Evropského roku občanů je usnadnit občanům Unie uplatňování jejich práva volně se pohybovat a pobývat v rámci EU tak, že jim zajistí bezproblémový přístup k informacím o jejich právech. Konkrétním cílem Evropského roku občanů je:

- ♦ zvýšit informovanost občanů o jejich právu na volný pobyt v Evropské unii,
- ♦ zvýšit informovanost občanů o tom, jak mohou využívat práv EU a politik, a stimulovat jejich aktivní účast na tvorbě politik Unie,
- ♦ podněcovat diskusi o dopadu a potenciálu práva na volný pohyb, zejména pokud jde o soudržnost a vzájemné chápání mezi lidmi.

„Neznají-li Evropané svá práva, nemohou je účinně uplatňovat. 48 % Evropanů má dnes pocit, že nejsou o svých právech dobře informováni. Evropský rok občanů nám pomůže tuto situaci změnit. Bude dobrou příležitostí k připomenutí, jak pro nás Evropská unie může být přínosem,“ uvedla místopředsedkyně a komisařka EU odpovědná za spravedlnost, základní práva a občanství Viviane Redingová.

Návrh témat ke zpracování pro literární a výtvarnou soutěž na školní rok 2012-13:

Křížem krázem po Evropě (*cestopisy, fejetony, vyprávění*)

- ♦ jak se cestuje po Evropě dnes a jaké to bylo dříve
- ♦ poznáváme evropská města, jejich památky i současnost, jejich zvláštnosti i osobitou atmosféru
- ♦ které evropské město mě nejvíce oslovilo
- ♦ místa Evropy, která znám a místa, která se chystám poznat

Jak se žije v Evropě

- ♦ historie i současnost
- ♦ lidové tradice jednotlivých národů

Naším domovem je Evropa

- ♦ která evropská země je mi nejbližší
- ♦ evropské místo, kde se cítím nejvíc jako doma

Já, občan Evropy

- ♦ v čem jsme stejní, čím se lišíme (*úvaha*)
- ♦ významní Evropané současnosti (*referát, výklad ...*)
- ♦ jaký je podle vás typický občan Evropy (*úvaha*)
- ♦ každý zodpovídá za rozvoj Evropy a co dělám já
- ♦ uvažujte nad pojmy „evropské občanství“, „evropanství“; občan Evropy – co si pod tím představuji

K literárnímu zpracování je možné využít následující návrhy, citáty, úryvky aj.:

- ♦ Všude dobře - tak co doma?
- ♦ Jen se tak volně rozběhnout...
- ♦ Labyrintem světa do ráje srdce
- ♦ Žijeme v srdci Evropy, ale patří Evropě naše srdce? (*úvaha*)

„Nejsou už žádní Francouzi, Němci, Španělé, dokonce ani Angličané, nýbrž pouze Evropané.“

(J. J. Rousseau)

„Za základní dnes považuji znovunalezení naší poztrácené identity a její okamžité neztracení vstupem do Evropy. Zahraničním hostům vždycky říkám, že se nechceme v Evropě rozplynout jako kostka cukru v kávě.“

(Václav Klaus)

„Nějakou slastí rodná zem poutá nás a nedovoluje, abychom na ni zapomeli.“

(Ovidius)

Place du Tertre (Vítězslav Nezval)

Lásko setkáme se spolu
až se světu poštěstí
sedět u jednoho stolu
na jediném náměstí.

Kráčel si po laně mezi národy... (*inspirováno V. Nezval*)

S hudbou dveří puklic a sprch byl očekáván příchod akrobata
jenž kráčel po laně z madridské katedrály
před Řím Paříž Prahu až na Sibiř
kde prý měl zasázeti do ledu
červenou růži Evropy k žluté růži Asie
na znamení úsměvů dvou světadílů

Zeměkoule, jak jsi hezká (*inspirováno Z. Svěrákem*)

Cizí lidé v cizím kraji,
cizí kraj a obyčej,
trochu vody vždycky dají,
opláchnem si obličej.

Zeměkoule, jak jsi hezká,
tady cesta, tady stezka,
tady pole, tady les,
stoupáme až do nebes.

Termíny:

Školní kola projektu Evropa ve škole se uskutečnila **do 15. února 2013**.

Krajská kola se konala **do 16. března 2013**.

Ústřední kolo (vyhodnocení literárních prací) proběhlo **11. dubna 2013 v Praze**.

Ústřední kolo (vyhodnocení výtvarných prací) proběhlo **18. a 19. dubna 2013 v Litomyšli**.

Setkání účastníků projektu (ústřední přehlídka) se uskutečnilo **30. a 31. května 2013 v Litomyšli**.

Garant ústřední přehlídky soutěže ve šk. roce 2012-2013:

**Mgr. Pavel Jirsa, III. ZŠ,
T. G. Masaryka 1145,
570 01 Litomyšl**

tel.: 737 850 315, 461 612 330 (ředitel Mgr. Pavel Jirsa)

e-mail: 3zs@lit.cz

Kontaktní adresa:

Mgr. Barbora Šteflová (výtvarná část)

PaedDr. Eva Schneiderová (literární část)

Národní institut dětí a mládeže MŠMT, Talentcentrum

Na Poříčí 1035/4, 115 30 Praha 1, tel.: 221 850 807, fax: 271 746 615,

e-mail: barbora.steflova@nidm.cz;

www.nidm.cz /Evropa ve škole

Všude dobře – tak co doma

Doma – to je tam,
kde v zimě rostou květiny,
kde stávají se zázraky
a mám tam členy rodiny.

Šťěstí – to je něco,
co člověk jen tak nedá,
co může najít za den,
nebo celý život hledá.

(úryvky z básně Barbory Maškové oceněné čestným uznáním v I. kategorii)

Jen se tak volně rozběhnout ...

Jana Tomášková

Gymnázium a SOŠ ekonomická, Pivovarská 61, Vimperk

II. kategorie

Zvláštní cena náměstkyně hejtmána

„Stýská se nám. Přijed'. Táta to pochopí...“

Pohled roztřhnu v půlce a hodím na zem. Bosé děti, které tu žebrají, po něm vztáhly ruce v domnění, že to jsou peníze. Vběhl mezi ně starší kluk se samopalem a ony raději utekly. Afghánistán je nemilosrdná země. A proto chci žít právě tady. Jela jsem sem kvůli novému začátku. Kvůli novým šancím, které jsem jinde promrhala. Chtěla jsem utéci před svou minulostí. Zdejší podmínky a lidé mi nedávají čas myslet na vlastní problémy. Asi je to tak lepší. Když jsem poprvé opustila domov, mamka mi říkala, že před problémy neuteču. Že si mě najdou a budou mě strašit do té doby, než je vyřeším.

Vlak mě tehdy odvezl až do Norska, odkud jsem se po dvou měsících vrátila, protože jsem nedokázala snést pocit, že jsem utekla. Že doma určitě všem chybím, stýská se jim. Očekávaná reakce se však vůbec nerovnila realitě. A to mě utvrdilo v názoru, že tam nepatřím. Za pár měsíců jsem seděla na letišti, v kapse kalhot mě hřála letenka do Anglie a v hlavě se mi vytvářela naděje nového života, bez minulosti a předešlých chyb. Jako čistý, nepopsaný list papíru. Ty dva roky absolutního štěstí pro mě byly vším. Vždy, když má člověk něco na dosah ruky, ztratí to. Moje naivita byla větší než strach. Možná i to je jeden z důvodů, proč jsem si prála navštívit Afriku. Zoufale jsem toužila znát, jaký je život doopravdy.

Afrika je jiný svět. Lidé tu neumírají jenom kvůli nemocem, špatné vodě, nedostatku jídla. Dnes jsem za tu malárii, kterou jsem v Africe onemocněla, vděčná. Až tady jsem pochopila, že žít neznamená nic jiného než milovat své okolí. Viděla jsem velmi nemocné dítě, kterému už nezbyvalo mnoho času. Matka ho s pláčem objímala a ono jí tiše šeptalo do ucha, že se setkají v nebi. Ne, není to pošetilé. Je to krásné a smutné zároveň. To dítě mi otevřelo oči natolik, že jsem nebyla schopná zůstat v Africe déle. Moje předešlá práce v Anglii mi dovolila koupit si ještě letenku do Indie, kde jsem strávila další tři roky svého života. Když se mě dnes lidé ptají, proč zrovna Indie, odpovídám, že jsem jela hledat štěstí. Našla jsem ho.

Chuť Indie se mi vryla hluboko pod kůži, byl to zážitek, který mě ohromil. Vstávala jsem s pocitem lehkosti. Tady neznáte čas, přijde vám, jako by se zastavil v jediném okamžiku a v něm setrvává už několik set let. Lidé tu nevědí, co to je stres, zloba, smutek. Byla to doposud nejkrásnější etapa mého života.

Afghánistán není plný života. Je to přesný opak Indie. Důvodem, proč se tady zabíjí, je zoufalost. Pouhá snaha o přežití. Denně mímám malé kluky, hrající si na vojáky, které obdivuji. Pro jejich sílu, oddanost a krutost. Lidé tu mají zvrácené priority a přehozené hodnoty. Je to smutné. Ne, teď už nikam neutíkám. Cestovala jsem proto, abych pochopila život. Mezitím se ale někdo slitoval a pochopil mě...

„Mami?“

„Jsi to ty?“

„Ano, ... jedu domů.“

Evropa štětcem fantazie

Zuzana Nováková

Gymnázium Suverénního řádu maltézských rytířů ve Skutči, Vítězslava Nováka 584, Skuteč

IV. kategorie

Zvláštní cena starosty

Byl již večer. Chladný a podzimní. Seděla ve svém pokoji a na masivním dřevěném stole měla rozložený velký, stářím nažloutlý papír. Zbývaly jen poslední úpravy místnosti, aby mohla popustit uzdu své fantazii a začít realizovat svůj nápad a myšlenky přenášet na papír, jenž byl dosud bez jediné čárky. Zapálila si svíčky a uvařila si konvici sypaného čaje, který provoněl celou místnost jí tak příjemnou vůní višňi. V pokoji zavládlo

šero a ona cítila, že atmosféra se nyní stala tou nejlepší pro její tvořivost. Vzala nejprve tužku, kterou si předkreslila lehce obraz Evropy, aby následně mohla celou hranici zvýraznit a obtáhnout černou tuší. Měla jasný úkol - zobrazit toto území. Když ale chtěla začít malovat hranice jednotlivých států, zarazila se. Nebyla si jistá počtem, rozlohou ani názvy jednotlivých zemí. Jak je možné, že je nezná? Proč se tolik propaguje evropanství, když se navzájem neznají jednotlivé státy? Vzpomněla si na jednu ze svých oblíbených knih, kde se hlavní hrdinka pokusila o sebevraždu a v dopise na rozloučenou uvedla, že nikdo neví, kde leží Slovinsko. Ani ona to netušila. Připadalo jí zvláštní, jak nám jsou některé země lhostejné, když ani nemáme ponětí o tom, že se nacházejí na stejné ploše jako naše rodná země. Měla zobrazit Evropu takovou, jaká je, tím si byla jistá, ale to nechtěla. Zamýšlela ji znázornit tak, jak ji zná ona. Uchopila tedy lahvičku s tuší, ponořila do ní pero a malovala státy ne podle toho, kde se skutečně nacházejí, ale jak jí jsou blízké. Chtěla je poskládat podle své vlastní fantazie.

Zadívala se na své černobílé dílo. Uchopila buclatý hrnek s čajem a napila se. Vychutnávala si bohatou chuť višní a spokojeně přivřela oči, když jí hrnek hezky zahřál ruce. Zasnila se. Nyní byly na řadě barvy. Každá země měla mít svou barvu a svůj malý, pro ni typický obrázek. Zavřela oči a nechala se chvíli unášet pestrými odstíny jednotlivých kultur a jejich atmosférou. Nejprve jí směs barev zcela zaplavila, po chvíli už získávala představu konkrétnější. Když nanášela barvu Norska, nechala se unášet chladnými odstíny a skvostnými vzory, které si vybavovala z teplých a měkkých norských svetrů. Malovala Španělsko a nekonečné odstíny červené jí připomínaly tradiční býčí zápasy. Ten dráždivé rudý kus látky v rukách toreadora... V hlavě jí zněl zvuk kastanět, v jejichž rytmu tancila ve svých šatech Carmen. V karmínově rudé cítila španělský temperament. Vymyla si pořádně štětec, který ponořila do tmavě hnědé barvy a pustila se do malby Belgie. Právě čokoláda jí připomínala tuto zemi. Malovala řeku a krajinu, které byly celé z vynikající mléčné a hořké čokolády, a v ústech se jí sbíhaly sliny. Sladká Belgie! Hnědou pak vystřídala zelená, která jí zanesla do tepla a krásné krajiny slunné Itálie. Zobrazila zelené a černé bobulky, ačkoliv sama jejich chuť neměla ráda. Olivy byly až moc hořké na její mlsný jazyček. Co však na Itálii milovala, bylo výborné víno a ta nejlepší zmrzlina, jakou kde ochutnala. Tato země neměla však spojenou pouze s jídlem a pitím, a tak se jí pod štětcem zrodil smutný toulavý pes. Protože právě psy viděla ve svých představách potulovat se po italských nádražích a plážích a škemrat o jídlo. V duši se jí rozhostil klid a mír, když nanášela Žlutou barvu. Barvu Vatikánu. Kolem ní se pohupovaly nádherné kříže, před kterými se s úctou klaněli lidé, a v mysli jí vytanula ona zvláštní vůně velmi starých knih. Náhle se viděla kráčet v nádherných šatech po francouzských ulicích, které jí připadaly jako kolotoč. Nekonečné mihání barev, tvarů a nevšedních věcí. Kreslila na papír dívku, která z Eiffelovy věže posílala polibek své pomilované lásce. Štětec se opět přemístil. Tentokrát na místo nekonečně svobodné. Kus Země, kde člověk mohl dělat spousty věcí beze strachu z trestu i viny. Prostor, kde využívaly ve svůj prospěch větrné mlýny točící se díky svobodnému větru a na němž rostlo velké množství různobarevných tulipánů. Stát s touto květinou ve znaku - Nizozemí. Zbývalo jí ještě mnoho zemí, které si zasloužily okusit péči štětce, a tak začala malovat spokojené, ale přesto životem utahané oči albánských mužů, kteří na ulicích čekali na zákazníka, jenž si nechá jejich vrásčitéma mozolnatýma rukama vyčistit boty. Právě jim patřila nyní Albánie. Čaj v hrnku byl již studený a i ona se přesunula do zvláštní chladné, velké země. Zasnila se. Ta ohromná plocha vyplňovala i veliký kus jejího srdce. Tajemno, jež měla spojeno s Ruskem, ji velmi přitahovalo. Nejdřív namíchala barvu na zrzavý líščí kožich a zdobila jím krk malých chlapců. Ocelová modř měla znázorňovat zbraň. Krutou a jistou, ze které vystřelila vítězná kulka v souboji stejně jako revolver chladných mafiánů. Snažila se barvami vystihnout tu zvláštní atmosféru, jakou našla i v ruských knihách. Právě Evžen Oněgin spolu s Annou Kareninovou pro ni byli dokonale inspirací. Jejich nepopsatelná zvláštnost bytí a mystika Grigorije Rasputina jí unášela do vzdálených míst mimo naši realitu. Ráda by v Rusku ještě chvíli pobyla, ale to už se s ní loučilo svou hrdou hůdkou, která jí rozechvěla tělo. Vracela se štětcem domů. Přemýšlela, jak znázornit svoji rodnou zemi, Česko, ale najednou se zarazila. To, co ji na jiných zemích upoutalo svou zvláštností, Česko nemělo, a přesto se tu cítila šťastná. Čechy pro ni nebyly ničím zvláštní, možná proto, že jí byly vlastní. Pousmála se a začala kreslit prostou krajinu jako domov všech.

Když se po týdnu práce zahleděla na svůj obraz Evropy, musela se usmát. Ve svém díle moc dobře poznávala, které země jí jsou nejbližší. To ty barvy a energie, kterými dokázala vyjádřit zvláštnosti jednotlivých zemí. Jen

Česko bylo ve změti svých odstínů poněkud tiché jako matka připravená na návrat svých dětí. Zauvažovala, co by se stalo, pokud by všechny hranice smazala. Kdyby tuš na hranicích zmizela. Kdyby všechny kultury pojilo jedno jediné ohraničení, jen čára naznačující celou Evropu. Zmatek zaplavující území by pro ni byl odpudivý. Krásu a romantiku Eifelovy věže by pohltila střelba ze zbraní. A místo nefalšovaných bavorských selek by na stole mezi pivaři tancovala flamenco Carmen. Moc dobře si uvědomovala, že její pohled na Evropu je značně zkreslený, ale taková pro ni Evropa byla. Na výstavě prací si prohlédla tolik různých obrazů, a přesto z každého z nich vykukovala Evropa, i když pokaždé jiná. Uvědomila si, že nikdy nemůže být naše poznání jiné země přesné. Museli bychom žít v každé z nich několik let, ne-li celý život, abychom pochopili smýšlení, kulturu a zvyky obyvatel a poznali její tvář. Bohužel, čas je nemilosrdný ke každému z nás a utíká velmi rychle. Nezbyvá nám tedy nic jiného, než Evropu procestovat alespoň v myšlenkách i za cenu toho, že nás naše vlastní fantazie zavede na místa, která by v reálném čase a prostoru vedle sebe jistě nemohla existovat.

Město tří jazyků

Zuzana Osobová

ZŠ, Mozartova 24, Jablonec nad Nisou – Mšeno
2. místo v I. kategorii

Mám sestřenice Mirku a Magdu a bratrance Dania a Mišu. Jsou z Českého Těšína. Český Těšín se sice jmenuje český, ale když mi ho ukazovali na mapě, tak je to vlastně ve Slezsku. Teta Lenka je Češka a strejda Stašek je Polák, což nechápu, protože se oba narodili v Těšině. Děti jsou oboje - i Češi i Poláci. Říká se tomu občanství. Myslím si, že jsou trochu jiní. Mluví jinak, mají jiné nářečí. Těšínské. Říká se tomu „po našomu“. Třeba místo „ne“ říkají „Ni“, nebo místo „dělej“, říkají „rob“. Rozumím jim trochu hůř, ale jde to. Mirka umí nejlíp česky, ta mi překládá. Chodí do polské školy, takže se učí polsky. Ta jejich škola se ještě nachází na území České republiky. Jednou jsem u nich v Těšině byla. Všude je Česko a za řekou Olší už je Polsko. Nerozumím tomu, jak je možné, že je u nás v České republice i polská škola. Ale v té škole se učí i česky. Do školek chodili do českých. Mně to sice přijde stejné, ale to jejich nářečí a polština prý moc stejné není. Čechovi to přijde jako polština a Polákovi jako čeština. Prý jezdí často hrát divadlo a recitovat „po našomu“, protože to nářečí vymírá a všichni si ho chtějí užít, dokud ještě je.

Taky jsou to křesťané, katolíci. O těch jsem se učila ve škole. To vypadá tak, že každou neděli chodí do kostela a jejich kostely jsou zdobené. Do kostela chodí v neděli v 8 hodin. Bývají oblečení do slavnostního. Já v kostele byla akorát, když byl pohřeb pradědy Jendy, tak jsme byli všichni a oni se modlili. Před jídlem se taky modlí. Ale Daňo mi říkal, že když nemusí, tak se raději před jídlem nemodlí. Doma mají ukřižovaného Ježíše na zdi, stejně jako my máme fotky. Prý nemají nadávat, ale Daňo občas říká sprosté slovo Magdě, protože se nemají moc rádi a furt po sobě vyjízdí.

Když jsme byli o prázdninách spolu na chalupě, četla jsem si knížku, kterou dostal Mišo. Bylo tam 10 modliteb - ranní, za rodiče, za kamarády, večerní, před jídlem, za školu. Byly to vlastně básničky. Modlitba je, když se lidé modlí k bohu a děkují mu za jídlo, pití a že jsou spolu. Myslím, že ta modlitba za školu je spíš pro paní učitelky. Bylo to česky, protože to dostal v Polici v kostele, proto jsem tomu rozuměla. Chodí totiž do kostela, i když jsou na dovolené.

Na počítač bohužel moc nemůžu, ale chodí rádi a hrají hry. Mirka a Danio mají facebook. Nedávno přišla zpráva od Mirky. „*Niechcecie gdosi kocurka? Je krasny, szykowny a je to syneczek. Je bioly, mo 3 czorne fleki na glowie, jedyn na plecach a czorny ocas. Mo 4 miesionce. Tkze gdybyscie gdosi chciol, dejcie mi wiedziec.*“ Zajímavé bylo, že tam psali různí Mirčini kamarádi a někteří psali česky, někteří polsky, někteří po našomu a všichni si rozuměli.

Líbilo se mi, jak píšou různými jazyky. Líbilo by se mi, kdybych si s kamarády mohla psát různými jazyky, protože je zajímavé, když musím hádat nějaká slova. Je hodně užitečné, že umí tři jazyky a přitom žijí v jednom městě. Moc by se mi líbilo, kdybych bydlela tam co oni a uměla to taky.

Rozárky a hádanky

Aranka Tučková

ZŠ, Vackova 125, Kamenice nad Lipou

3. místo v I. kategorii

Byla jednou jedna holčička jménem Rozárka. Jako malá si myslela, že není nic jiného, než dům v jejich ulici v rodném městě. Ale každý tak trochu povyroste a poznává spoustu jiných věcí než jen skřítky, princezny a z „gruntu“ hodné sousedky od vedle“. A tak začíná i náš příběh. Máte rádi hádanky jako Rozárka? Čtyři rohy, žádné rohy, co je to? Tak schválně, tohle bylo lehké, ale co takhle hádanky pro zvědavé děti, hádanky zamotané v zemích naší Evropy?

Je to placaté, plné dobrot ze šunky, sýru, oliv, ananasu a správný kuchař to roztočí nad hlavou jako malá Rozárka deštník, když leje jako z konve. Neodolá ani dospělák, natož dítě.

Jsou to naši „bratři“, ale už nežijeme ve společném státě. Ani létající koberec nepotřebuje Róza, aby se tam dostala. Tato země je, co by kamenem dohodil a zbytek došel pěšky. Její doménou jsou Vysoké Tatry.

Země plná květin, nikde nevidíš tolik tulipánů najednou. Žádné kopce, jenom rovné cesty lemované vodou a větrnými mlýny. Jejich mluvení chrochtání připomíná, ale nejsme v pohádce o třech prasátkách.

Jídlo, po kterém hasiče musí volat. Guláš, červenou papriku ani čabajku ti kouzelný ubrousek z pohádky „Ubrousku, prostři se“, nevykouzlí.

A co tahle... počítáš, počítáš a stoupáš vzhůru k oblakům, až stojíš na nejvyšším místě z jejíž výšky máš celé město i s Vítězným obloukem a dalšími památkami jako na dlaní?

Rozárka jen pár zemí obléhla, líbilo by se ti být na cestách s ní? Nepotřebuješ auto, letadlo ani vlak, s Rozárkou poletíš rovnou do oblak. A všechnu tu krásu uvidíš, pouze jen, když budeš chtít. Nemusíš být bohatý, stačí chtít se něco naučit nebo jenom nastražit své uši, naslouchat, zavřít oči a představit si zemi Tobě nejbližší.

O Hranatém a Kulatém království

Filip Matula

ZŠ, Mozartova 24, Jablonec nad Nisou – Mšeno

Čestné uznání v I. kategorii

Kdysi dávno byla dvě království. Jedno bylo hranaté a druhé bylo kulaté. V hranatém království bylo úplně všechno hranaté, třeba i sněhuláci, pera, hodiny a hodinky nebo kola. V kulatém království bylo zase všechno kulaté, i rámy obrazů, tabule a lavice.

Králové kdysi byli přátelé, ale teď se nenáviděli, a tak byla válka. Trvala už 10 let a stále nekončila. V den jednoho souboje se králové shodli, že už je moc tma, že boj bude zítra. Princ z kulatého království si šel zkoušet lukostřelbu, ale princezna z hranatého království šla kolem a šíp ji zasáhl do nohy. Princezna vykřikla „au“. Princ přiběhl k princezně na pomoc a strašně moc se omlouval. Tehdy se poprvé spatřili a okamžitě se do sebe zamilovali. Nevadilo jim, že jeden je kulatý a druhý hranatý. Princ princeznu ošetřil a šli k ní domů.

Nejprve ho chtěl král popravít, ale když viděl, jakou lásku k sobě chovají, tak nechal zavolat druhého krále. Oba pochopili, že štěstí jejich dětí je nade vše. Proto spojili obě království v jedno a lidi byli rádi, že mají chytrého krále a hodnou hezkou královnu.

Proč vám tuto pohádku vyprávím? Protože by bylo moc hezké, kdyby to v celé Evropě mohlo být jako v tom království. Byla by jedna velká země, ve které by nebyly války, rasismus, vraždy, krádeže, znásilňování nebo kyberšikana. Lidé by na sebe byli hodní a kamarádští. Uvědomovali by si, že jsou věci jako láska na první pohled, že nesu vinu za něco, co jsem udělal a nebudu utíkat před špatnými věcmi. Moje pohádka mohla dopadnout úplně jinak. Ale moji králové se usmířili, protože si uvědomili, že budoucnost jejich dětí je to nejcennější.

Jak jsme byli v Anglii

Sára Wagnerová

ZŠ, Vojnův Městec 95, Žďár nad Sázavou

Čestné uznání v I. kategorii

Můj tatka je řidič a jezdí hlavně do ciziny. Často jsem mu říkala: „Tati, ty se máš, vidíš tak velký kus Evropy, jestlipak se mi někdy vyplní sen a já se také někým podívám?“

„I mlč, uč se a uvidíš,“ odpověděl tatka.

Byly prázdniny a já jsem jásala, když jsem se dozvěděla, že pojedu do Anglie s tatkou a ještě k tomu kamionem. Nejdříve jsme jeli do Žďáru. „Proč sem jedeme?“ kroutila jsem hlavou. „No přece nakoupit vše potřebné. Jídlo, pití, různé další věci,“ poučil mě tatka. Náklad byl naložen, my dokonale vybaveni vším potřebným a dlouhá cesta začala.

Projížděli jsme městy, vesnicemi, různě velkými a různě krásnými a bylo jich moc. Když tatka zastavil u zmrzlinového stánku, samozřejmě jsem si dala jahodovo-vanilkovou zmrzlinu. Byla moc dobrá a jeli jsme dál. „Tati, co je to za město?“ ptala jsem se. Bylo to Calle, přístav, kde jsme čekali na loď, kterou pojedeme do Anglie. Loď připlula a já jsem se nevěřícně dívala, jak je obrovská, asi proto, aby se tam vešlo co nejvíce kamionů. Na loď to bylo překrásné.

Vystoupili jsme v Doveru. „Tati, ta auta jedou špatně,“ vyvalila jsem oči. Tatínek mi vysvětlil, že v Anglii se jezdí na levé straně. Cestou jsem se stále dívala, kde je náš kamion. Byl tam a my pokračovali v cestě. Kolem nás ubíhala krajina s městy a vesnicemi, ale když jsme dorazili do Londýna, otevřela jsem údivem pusou.

Tolik domů, parků a soch jsem ještě neviděla. Týden uběhl a my jsme musili jet domů. Přijeli jsme do Doveru, zase jsme nastoupili na loď a pluli do Calle a pak již s kamionem do Čech. Cesta Čechami rychle ubíhala a já porovnávala krajinu tam a tady. Tatka si se mnou povídal a my dojeli do Radostna, kde bydlím.

O celé cestě jsem vyprávěla mamce. Bylo mi s tatkou krásně, viděla jsem kus Evropy, ale doma je to stejně nejkrásnější.

Evropská pohádka

Anna Pasovská

ZŠ Spořilov, Kotkova 1287, Pardubice

1. místo ve II. kategorii

Byl jednou jeden král a ten měl jediného syna. Ano, tak to v pohádkách bývá. A také tam bývá, že si král jednoho dne syna k sobě zavolal, aby mu pravil: „Můj nejdražší synu, cítím, že už tu s vámi dlouho nebudu. A tak bych byl rád, aby sis vybral tu nejkrásnější dívku a já mohl vystojit tu nejslavnější svatbu.“

Ano, tak začíná téměř každá pohádka. Už po staletí. A po staletí se děti na pohádky těší. Těší se ten, kdo poslouchá i ten, který vypráví. Kdo z těch dvou se těší více? Těžko říci. Když je něco po staletí ověřeno a funguje to. Když do toho lidé dávají svůj um, fantazii, lásku a srdce, není potřeba to měnit. Je to asi dobré, když si z pokolení na pokolení tento zvyk předávají.

Pohádek není nikdy dost. Všichni vlastně víme, jak všechny začínají. Všichni víme, jak asi budou končit. A všichni se na ně stejně stále těšíme. Utíkáme do jejich náruče. Stulíme se a přitiskneme se k nim. A ony nás obejmou. Přivínou do bezpečí. Je nám dobře. Je nám teplo a bezpečně.

Svět kolem nás někdy takový není. Občas lidé zapomenou na pohlazení. A proto tu jsou pohádky. Aby jim připomněly, jak je fajn, když vše dobře dopadne. Jak je fajn, když je zlo potrestáno a dobro odměněno.

A tak princ souhlasil.

Král dal svolat všechny dívky z nejvznešenějších rodů a přijelo jich nevidané množství. Byly překrásné. Ano, však víte. Teď přijde opět známá věta. Jedna byla krásnější než druhá. Růžové tváře měly lemované vlasy barvy zlata nebo barvy černých diamantů. Snad se princ té krásy až zalekl, protože si přece žádnou nevybral.

I posmutněl princ i král. „Dovol mi, otče, abych si našel nevěstu podle svého srdce. Snad nebude tak vznešeného rodu, snad její vlasy nebudou mít barvu a třpyt zlata, ale lánu obilí. Snad nebudou mít její vlasy barvu a třpyt černých diamantů, ale havraních křídel. Ale mé srdce k ní třeba zahoří upřímnou láskou.“

Co myslíte? Však víte. Princ se vydal na cestu. Dlouho chodil po lesích i polích. Chodil městy i vesnicemi. Všude potkával krásné a milé dívky, ale k žádnému nezahořelo jeho srdce upřímnou láskou.

Tak teď by se měl zastavit u osamělé chaloupky.

Že on se tam zastaví.

A zastavil.

A že on tam najde tu dívku.

Je nejkrásnější ze všech. Vlasy černé jak uhel, rty rudé jako krev a květy šípkových růží daly barvu jejím tvářím. I osmělil se princ a dívku oslovil: „Jsem syn krále této země a hledám si nevěstu. Vezmeš si mě za muže?“ odpověděla dívka: „Ano, vezmu si tě za manžela.“

Né! Tak to nemůže být. Já vím. Chybí přeci zápletka. Dívka musí dělat trochu drahoty. Tak zpět. I zeptala se tedy dívka: „A jaké znáš řemeslo?“

Že on se ten princ podiví.

A podivil se: „Proč bych měl umět řemeslo? Vždyť ti říkám, že jsem syn zdejšího krále.“ A teď se zase podivila dívka: „To není žádné řemeslo, dnes jsi princ, zítra jím možná nebudeš. A jak bys potom uživil mě i děti? Jdi a vyuč se nějakému řemeslu. Potom si tě vezmu.“

Popis zpáteční cesty bychom klidně mohli vynechat. Myslím tím, jak se smutný princ vrací domů a vše vypráví svému otci. A potom se pod tíhou královské pečeti rozvinul pergamen, na kterém se dávalo na vědomost všemu lidu, že se hledá řemeslnický mistr, který co nejrychleji prince naučí řemeslu.

I teprve nyní viděl mladý nástupce trůnu, kolik šikovných poddaných v království žije. Které řemeslo vybrat? Každé je potřebné a každé je krásné, když se dělá s láskou. Které řemeslo by se asi nejvíce líbilo jeho vyvolené? A tu si princ vzpomněl, jak byla jeho nevěsta celá krásná, jen šaty měla rozedrané. „Vyučím se krejčím, abych mohl své milé ušít krásné nové šaty. Šaty, které by byly hodny její krásy.“ I odešel tedy se starým krejčím učit se jeho řemeslu.

Netrvalo dlouho a uměl ušít oděv, který byl svým mistrovstvím k nerozeznání od oděvu mistra učitele.

A jak si přejete, aby pohádka pokračovala? Tak dobře, nechávám tu BÍLÉ MÍSTO pro vaši fantazii. Třeba zavřete oči a „vyprávějte“. Za chvíli se zase sejdeme.

To se mi krásně poslouchalo. Opravdu se vám to povedlo. Tak teď zase já. A mladý král se chtěl podívat, jak se žije lidem v království. Přestrojil se za obyčejného pocestného, rozloučil se se svou krásnou ženou a vydal se mezi lid své země. Unaven dlouhou cestou hledal nocleh. Jak byl rád, když se ho opravdu v jednom domě ujali na noc. A jak byl překvapen, když ho místo do světnice, uložili do sklepa a zamkli dveře. Když se rozkoukal z překvapení i ze tmy, spatřil, že ve sklepe není sám. Byli tu ještě další tři lidé. I zeptal se král: „Kde to jsem?“ „Jak se můžeš ptát? Ty nevíš, že nás zajali loupežníci? Chtějí nás oloupit a zabít. Tebe to čeká také!“

Druhého dne ráno opravdu přišli loupežníci do sklepa. „Jestli nedostaneme výkupné, všichni přijdete o život!“ „Nemám peníze, abych se vykoupil, odpověděl mladý král. Ale přineste mi látku, nitě, knoflíky a jehlu a ušiji vám tak krásné šaty, jaké v celé zemi široko daleko nikdo neviděl. Za ty dostanete spoustu peněz.“ Loupežníci se chvíli radili a pak se zeptali: „A jak dlouho budeš ty šaty šít?“ „Tři dny.“ odpověděl princ. „Tak dobře, ale ani o den déle.“

Dobře to víte. Tři dny ani neutekly a jasné modré šaty se zlatými květy a hvězdami byly hotovy. I loupežníci byli naprosto oslněni tou nádhrou! „Ale komu je prodáme? Za tak vzácné šaty nám nezaplatí ani ten nejbohatší kupec ve městě.“ „Něco vám poradím. Jděte ihned do královského paláce a nechte se ohlásit u královny. Nabídněte šaty jí. Ona vám jistě dobře zaplatí.“ Stráža nejdříve nechťely nikoho ke smutné královně pustit. Ale když všichni uviděli nádhru těch šatů, cestu do královských komnat měli volnou.

Když loupežníci rozložili šaty před královnou, oslnila ji záře měsíce a zlatých květů vyšitých na blankytně modré vzácné látce. Ale nebyly zde vyšity jen překrásné zlaté květy a měsíc. I přes oslnivou nádhru záře si královna všimla, že lem šatů zdobí ještě jedna výšivka. Jsou to slova. Královna pozorně očima čte slovo za slovem. „Jsem zajat loupežníky. Vezmi vojáky a přijeď mě osvobodit.“ „Opravdu jste mi přinesli velmi vzácné zboží, zaplatím vám, kolik budete žádat, jen abych šaty mohla mít!“

Loupežníci spokojeně odcházejí s měšci zlata a netuší, že se zlatem s nimi z paláce tajně vychází i vojsko, připravené osvobodit krále.

Štěstí ze shledání bylo nade všechny poklady světa. „Vidíš, kdybys neuměl řemeslo, nic by ti nepomohlo, že jsi král!“

A šťastný král políbil svou moudrou ženu.

Docela obyčejný den

Jakub Egermajer

*Gymnázium Z. Wintra, nám. Jana Žižky 186, Rakovník
3. místo ve II. kategorii*

Jakub Egermajer, majitel advokátní kanceláře (35 let), vystoupil toho dne z azurově modrého sportáčku s ustaraným výrazem. Obžaloba dnes v Novákové případu předložila nové důkazy, takže sám Egermajer si již nebyl nevinnou svého klienta jistý. Navíc vláda odhlasovala další zvýšení daně z příjmu. Jakub nebo Kuba (Gak mu říkala jeho žena a rodiče) byl velmi oblíbeným právníkem. Měl za sebou docela slušnou řádku úspěšných kauz a úžasnou pověst. Platil za nekompromisního a neúplatného člověka, který si ví vždy rady.

V jádru byl nesmělý a nejistý. V dětství trpěl vadou řeči. Žádný z logopedů mu příliš nepomohl. Každý měl rady související s dýcháním, klídem a tak podobně. Jenže nejspíš bylo všechno jinak. Jakmile se dostavily první právnícké úspěchy, problém Z řeči se zmenšil. Ani neví přesně kdy se to stalo, ale najednou bylo po problému. Teď se rád poslouchal. Plynulá vyříbená řeč. Výrazný projev. Strhující argumentace. Nejhorším obdobím jeho života byla školní léta. Z období špatného prospěchu si odnesl několik žaludečních vředů a vyoperovaný žlučník. Kuba se posadil ke krbu, kde skomíral malý plamínek. Přiložil polínko a skopl naleštěné polobotky. Marie a děti už spaly. Nalil si sklenku whisky a zapálil doutník. Slíbil sice Marii, že toho nechá, ale co oči nevidí... Na malém stole u krbu si všiml pohlednice s orientálním chrámem. Srdečný pozdrav z dovolené... stálo tam. Rodiče byli poněkud konzervativní. Vždycky poslali pohled. Zvyk z minulého století. V čase elektronické pošty, skypů a SMS to byla vzácnost. Otec psal i dopisy ručně. Kuba si otce vážil. Byl to jediný člověk, kterému se dokázal svěřit. Mamince některé věci neříkal už od puberty. Všechno si brala a vším se trápila. Možná si více rozuměla o Emou a Anetou. To byly Jakubovy sestry. Ema učitelka a Aneta plavkyně.

Ohnivě jazyky pomalu olizovaly polínko a Kuba přemýšlel. Populistická politika vlády ho štvala. Podle toho, co říkala statistika, bude svými daněmi žít nejméně dvacet flinků. Tomu se říká spravedlnost. Někdo chodí z práce až v noci a někdo nedělá vůbec. Nikdy. Dopil a uvědomil si, že je pátek. Dva dny zasluženého volna, na které se vždy těšil. Jenže zítra se bude muset podívat pořádně na ten Novákův případ a také dopsat závěrečnou řeč k obhajobě vleklé korupční aféry. Nedokouřený kus doutníku vhodil do ohně. Nechutnal mu už, ale zvyk je zvyk. Potichu se zvedl, nahlédl do pokoje dětí a zmizel v koupelně.

Buenos Dias, Španělsko

Aneta Foffová

*3. ZŠ, T. G. Masaryka 1145, Litomyšl
Čestné uznání ve II. kategorii*

Jmenuji se Aneta a jsem holka z malého města jménem Litomyšl. Už od malička poznávám prostředí okolo sebe, lesy, louky, potoky, zahrádky s živými ploty, záhonky se zeleninou, no prostě všechno. Tato krajina je prostě ohromující a moc se mi tu líbí. Za celou dobu života jsme ale s rodiči nikam necestovali, a proto ve mně obrázky z časopisů a informace na internetu vyvolávají touhu po cestování do ciziny. Už jako malá holka jsem snila o tom, že uvidím moře, palmy, pláže a uslyším hukot vln. Nejvíce mě ale přitahovaly horské štíty, tajemné ostrovy, lidé všech ras a jejich neobvyklé zvyky.

Když jsem se konečně dostala do Itálie, kam jsem jela s tetou a dalšími rodinnými příslušníky, bylo to úžasné - BUON GIORNO, Itálie. Poprvé jsem viděla to průzračně modré moře a dotkla jsem se rozžhaveného písku

na pláži. Řekla jsem si: „Toto jsem si vždycky přála.“ Ale to není všechno, když jsem se podívala na památky, italská města a ochutnala pravou italskou zmrzlinu a pizzu, bylo to ještě lepší. Večer jsem uviděla západ slunce za hory a ráno jeho východ z moře. A těch muší na pláži! Nikde to nebylo lepší. Ale mé sny končí, Itálii opouštím, ARIVEDERCI.

Ale zanedlouho jsem začala snít o tom, že se dostanu někam dál, do dalších měst podobného charakteru a to do Španělska. Byl to sen vzdálený nejen v kilometrech, ale i v čase. Další cestování je v nedohlednu a mohu jen snít a snít... Čím dál častěji vyhledávám na webu slova spojená s Spain, España, Spagna, Spanien, prostě Španělsko. Už jen z toho názvu je cítit dálka. Samozřejmě si uvědomuji, že ze Španělska nic neznám, nic o něm nevím, ale to mě neodradí od snů se tam podívat. Víím pouze, že zde hrají nejlepší fotbalisté světa Lionel Messi a Cristiano Ronaldo, mají zde i vynikající tenisty jako je Rafael Nadal. Nikdy jsem ale Španěly neviděla hrát hokej. Skoro pořád si čtu nové informace o historii nebo památkách této země. Už španělské národní barvy mi přijdou velice přitažlivé. Kombinace červené a žluté ve mně vyvolávají pocit příjemného tepla, zvláště u nás ve dnech zimních plískanic. Ve Španělsku je také populární tanec flamenco s úžasnými, obvykle červenými kostýmy tanečnic. Červená barva dominuje i na slavných býčích zápasech. Pokud si neotevřu mapu, ani nevím, kde španělská města leží, ale už jejich názvy ve mně vyvolávají úžas.

Představuji si a sním, jak se ráno probouzím, všude je teplo, oknem mě hřeje sluneční paprsky a zvuk cikád mě pomalu vytahuje z postele. BUENOS DIAS! Po definitivním probuzení se jdu projít mezi palmy a kolem chatek v kempu. V dálce slyším šplouchání vln, ale to najednou přehluší cinkot příborů a převoní vůně španělské kuchyně. BUEN PROVECHO! Veškeré jídlo, které tu vidím, ve mně probouzí velké chutě. K těm úžasným jídlům mě začal ovívat i vlažný vánek od moře. Pokračuji a teď už mě nic nezastaví. Předě mnou se otevírá úžasná panorama, které se rozprostírá po celém obzoru. Nyní jsem na pláži, rozdělávám si lehátko, mažu se krémem a nasávám životodárné teplo slunečních paprsků. FANTÁSTICO! A můžeme pokračovat. Plynule přecházíme k večeru. Stmívá se, slunce zachází za obzor a vše ztichne. Pláž zaplavují vlny přílivu, lidé se pomalu rozcházejí a nastává noční klid. Veškerý život se od moře přesouvá na taneční parket. Opět motiv flamenca, krásné oblečení. Lidé posedávají v hospůdkách, popíjejí lahodnou sangrii, tlachají, ani neví o čem a relaxují. Tohle ale není vše, co mě ze Španělska zajímá.

Sním také o návštěvě ohromných chrámů. Tuším totiž, že jsou zde místa, která stojí za to vidět. Na internetu jsem viděla chrám Sagrada Familia v Barceloně, nejrozsáhlejší katolický chrám v Seville, místo setkání poutníků v Santiago de Compostella, arabský palác Alhambra v Granadě. Vše je to monumentální, ohromné, ohromující, prostě krásné. Víím, že tyto stavby asi hned tak nevidím, ale chci toho dosáhnout. Chci nejen snít, ale zařídit si život tak, abych všechna tato krásná místa mohla vidět a opravdu poznat. Ve svých snech se zase vracím k moři, k plážím, koupání a slunění. MAGNIFICO SOL. Tedy ale zpět do prozaičtější, studenější, strohé reality. Bylo to úchvatné, ohromné snění. Je to krásná, že taková romantická místa vůbec existují, je úžasné, že o tom člověk může snít, že si to může plánovat. Určitě se tam chci podívat a budu se na to moc těšit.

ADIOS, Španělsko!

Proč nemůžou být hodní

Lenka Gregorová

G Z. Wintra, n. Jana Žižky 186, 269 19 Rakovník

1. místo ve III. kategorii

Každý si říká, co chce. Stojím uprostřed třídy, kde žáci křičí, jako bych tam ani nebyl. „Ticho!“ vykřiknu nesměle, ale nemá to sebemenší účinek.

„Ticho!“ vykřiknu hlasitěji, ale má to stejný účinek jako předtím. SVOBODA slova! Nic se neděje. Potřebuji, aby si mě všimli, třeba je to zaujme.“

„Ticho!!!“ řvu z plných plic, „jak se chcete takhle učit o svobodě slova?“ Žáci se smíchem pokračují v bavení. „Chtěl jsem vás vzít na výpravu do starověkého Řecka, Říma, do Národního obrození... Chtěl jsem vám ukázat, jak se kdy člověk potýkal s tím, aby se mohl skutečně svobodně vyjádřit. Chtěl jsem...,“ říkám potichu skoro plačky. Pak jako by do mě vjel démon. Já vám ukážu, vy se ještě budete divit. Vytahuji z kapsy ovladač času...

Tak jsem si tu hodinu připravil. Tolik času to stálo a oni... Mačkám červený knoflík...

Žáhy se každá skupina upovídaných žáků ocitla v jiné době a na jiném místě. Já jsem se se spokojeným úsměvem posadil za katedru a připojil ovladač na tablet, abych mohl pozorovat jednotlivé skupinky. Po chvíli se na obrazovce se objevilo:

1936 – Osvobozené divadlo – Klub matematických géniů a Anna

„...Jejich satirické šlehy by měly padat hlava nehlava...“ pravil první šašek.

„To by bylo báječné, kdyby tohle bylo možné,“ souhlasil druhý šašek.

„Když ono je to těžké. Nemůžete mluvit to, co chcete, pro-to-že ne-smíte se to přeci jen,“ pravil znalecky první šašek.

„Řeknete něco o tamtěch a tamty druhý...“ rozprávěl druhý.

„Tohle neříkejte, protože už si to může někdo vzít na sebe,“ krotil ho první.

„Ale zase jsou země, kde se něco mluvit smí...“ začal zas druhý.

„To taky neříkejte, oni by si stěžovali, že je u nás pořádek...“ opět ho krotil druhý.

„Ježíši Kriste, já snad omdlím! To je Voskovec s Werichem! Miluju Vás, jste nejlepší!“ vykřikla Anna. Byla jako u vytržení. Ve třídě neměla kamarády, nijak se neprojevovala. Žila dějinami, a to, že se v nich ocitla, u ní vyvolalo neovladatelné štěstí, které prostě musela projevovat navenek. Jenže ostatní diváci měli jiný názor a dívali se na ni jako na vraha. „Pardon, pardon,“ omlouvali se za ni matematici, kteří když zjistili, kde a s kým se to ocitli, mysleli, že je „trefí šlak“.

„Ta tu dlouho nevydrží,“ prorokoval František.

„Vyvedou nás,“ dodával úzkostlivým hlasem Antonín.

„A ten páprda bude žalovat ředitele, že se neumíme chovat v divadle,“ naštal se René.

A měli pravdu. Jenže Anna prožívala svůj nejtajnější sen:

„Jste boží! Vau, to byl skvělý fór. Jen tak dál. Juchú!“ křičela pořád dokola.

Což už matematici nevydrželi, popadli ji a vlekli ven.

„Ti se nic nenaučí...“ povzdychl jsem si a přivolał je zpátky do současnosti. Dokonce i ta jinak slušná Anička... Přepojil jsem ovladač na projektor a spolu s nimi sledoval osudy jejich spolužáků.

1951 - Kdesi v matičce Praze - klub „drben“ „

„Podívej se na toho debila. Co to má na sobě?!“ ušklíbala se pohrdavě Máňa.

„Ty vole, a jak se nese!“ pokračovala Míla.

„Jako nějaký prezident...“ doplnila Miluš.

Olínka nezůstávala pozadu: „Ne, ne, takhle se nosí můj soused, když vyráží za kulturou.“

„Ne, ten není tak nadutej,“ odporovala Miluš.

„Vidíš tu slečinku, co si vede?“ nezůstávala pozadu Máňa.

„Co to má na sobě? Kostým z první světový?“ přidala se Mna.

Všechny se smály jako smyslů zbavené, jen Vlasta, co věděla všechno o všech, měla obličej svrastělý. Jak si to mohl dovolit? Ten - ten - ten nic!!! Co on je proti ní? Nic!!! A pošle Ji, neteř ředitele, do takového pravěku? To mu nesmí projít - tohle ne!

Nestačila však vymyslet plán, jak na něj, neboť se za ní z ničeho nic objevila VB a oznámila jim, že jsou zatčeny.

„Co jsme provedly?“ vykulily se vyděšené dívky.

„To vám vysvětlí na stanici. Jdeme! Jdeme!“

To, co dívky netušily, bylo, že je kdosi udal. Stál opodál a poslouchal, jak se posmívaly kolemjdoucím. Dopěl k názoru, že zde chtějí propagovat západní módu. Ještě by začaly lidem vyprávět, jak se na západě žije, o co je to tam lepší a kdesi cosi. Proto „TO“ raději udal na VB. Byl udavač a byla to jeho práce. Tak co! Na stanici je zavřeli do cely a odmítali se s nimi bavit. Vlasta pukala vzteky.

Později pro ně přišel příslušník a odvedl je k výslechu.

„Tak,“ díval se na ně svrchu velitel, „jestlipak víme, dámy, z čeho jsme obviněny?“

„Ne! Nic jsme neprovedly! Pustte nás!“ pustila se do něj nabroušená Vlasta.

„Ale, ale,“ pousmál se velitel, „hezky se uklidíme. Pár dní si tu pobudeme a při té příležitosti řekneme, kdo nás sem za Západu poslal rozvracet republiku.“

Chvilí se odmlčel a pak jim oznámil: „Jste obviněny z vedení nepřipustných řečí namířených proti státu.“ „VLASTIZRADA!“ řekl důrazně a holky se bály špitnout. Pak se začal vyptávat: „*Qu'est-ce vous allerfairece soir?*“ „*Whatdido you do yesterdayat 11,13 p.m. ?*“ „*WaswollenSie in der Tschechoslowakischen Republik?*“ Když jsem je přivola zpět, neřekly mi ani á ani bé, jen Vlasta po mně hodila nevraživý pohled. Třeba pochopily, že bavit se jen tak, prostě tlachat, nešlo vždy a všude. „Tak žáci, teď se podíváme, jaké to bylo v Národním obrození!“ pokusil jsem se to říci dostatečně nahlas a s důrazem, leč třída už si žije svým vlastním životem, nemám odvahu opakovat to znovu, a tak raději pouštím další část, snad je zaujme...

1818 - zapadlá pražská putyka - pařmeni Jarda, Boris, Bróňa

„Tak chlapi, tady si vymyslím nová slo... slov... slovíčka,“ povídá poněkud podnapilý muž sedící s kýmsi a teď dokonce i s námi u jednoho stolu. Boris s Jardou drželi každý po cigaretě a Bróňa si právě jednu balil. Vedle něj seděl muž s licousy a usilovně si něco čmáral hned na manžetu, hned na účtenku. Byl tak zabrán do práce, že se s ostatními ani nebavil.

„Jozífku, přece nám nechceš namluvit, že jsi ten no...,“ zahluobal se Jarda, což bylo v jeho případě, stejně jako v případě jeho spolužáků, až s podivem.

„Obobenec,“ pomáhal mu Bróňa.

„Ne, ne, Oběšenec,“ hádal se Boris.

„Ale chlapi, nehádejte se! Já jsem jazykozpytec, stejně jako tady František, jako Dobrovský nebo Šafařík. My tady pracujeme na konkurenceschopnosti češtiny s němčinou,“ povídal neznámý, kterého jsem šacoval na Pepička Jungmanna. Chlapci se mu začali smát, částečně vlivem zakázaných látek, které požívali.

„Prosim tě, taková blbost,“ smál se Jarda.

„Hele, vykašlete se na to, zbytečně ztěžujete budoucím generacím život!“ nabádal ho Boris. „Každou kytku česky a latinsky, to je vopruz!“

„Jo, takový nový slovíčka... nebo jak si to říkal, se budou muset psát a to bude strašně složitý. Vůbec nejlepší by podle mě bylo se na všechno vykašlat!“ přidal si Bróňa.

„Tak, tak. Svatá pravda,“ souhlasili s ním zbylí dva chlapci.

„Tak pánové, tady to je,“ pravil hospodský a postavil před ně 5 korbělů černého piva.

„To snad není pravda!“ vykřikl jsem a okamžitě jsem je přivola zpět.

„Co si myslíte, že děláte? Požívat návykové látky v době vyučování a ještě pít alkohol! To vám není hanba? Kam jdeš, dívej se na mě, když s tebou mluvím!“ zůstal jsem stát s otevřenou pusou. Jarda mi foukl kouř z cigarety do obličeje a Bróňa s Borisem na mě zvedli prostředníčky.

„Tak se podíváme dál,“ pronesl jsem tichounce, celý oťřesený do hluku bavící se třídy.

15. 3. 44 př. n. l. - Pompeova radnice Řím - „Šprti“

„Imperátor přichází! Ticho! Ticho!“ vykřikl někdo. Všichni byli oděni do slavnostních tunik a sledovali, jak do síně vchází Gaius Julius Caesar. Pomalu se k němu blížila skupina mužů včele s Brutem. Naši známí žáci byli mezi nimi.

„Brute! ...Brute!! ...Brute!!! Nedělejte to, moc vás prosím,“ prosila Johana spolu s ostatními.

„Jdi mi z cesty, ženská! Jděte mi z cesty všichni! Vyvést!“ křikl Brutus, to už ale stál Caesar za řečnickým pultem: „Dobré dopoledne, přátelé senátorů, ...,“ začal. Mluvil tak zamotaně až i čtyřčlenná skupinka žáků zvyklých na všelijaké složitosti v mluvě státníků, co nemají co říci, a na řešení rozličných hlavolamů, mu „zobala z ruky“.

„...vyhrál jsem pro Vás války, zajistil jsem přátelství cizích zemí, uklidnil jsem lid, a proto pravím: Zvolte mě králem!“ dokončil Caesar.

„Anóóó!“ vykřikli žáci.

„Nééé!“ vykřikl Brutus a hnal se na Caesara. Popadl ho za tuniku a s očima šílenice křičel: „Již tě máme dost Julie! Pořád mluvíš a mluvíš, až se všichni vzdají svého názoru a přijmou ten tvůj, ale s tím je teď konec!“ Chvilí se odmlčel, aby nabral dech, a dostal nápad.

„Již nikdy nám nebudeš vmlouvat názor, který se protiví nejen nám, ale i našemu lidu. Již nikdy nevydáš ani

jednu lživou hlášku, už nevydáš žádnou hlášku. Již tě nechceme a nebudeme poslouchat. Pryč s jeho jazykem!"

„Anóóó!“ zařvali v odpověď senátoři.

„Další přepisovači dějin,“ řekl jsem jim, jen co jsem je přivolał zpátky, „támhle vaši kolegové se o to jen pokusili, ale vy jste je přepsali. Máte štěstí, že to není doopravdy!“ Hurá, pomyslel jsem si, konečně mě někdo poslouchá. Špti se vrátili do lavic a já pustil předposlední nahrávku.

7. st. př. n. l. - řecký amfiteátr narvaný k prasknutí - Sandra, Iva, Lukáš, Petr, Pavel

„...a proto hlásám, zrušme otroctví!“ vykřikoval právě řečník.

„Hej,“ odpovídal mu mohutným hlasem dav.

„Svrhněme aristokraty!“

„Hej!“ zaburácel dav v odpověď.

„Vybudujme si tu demokracii!“ dovršil řečník.

„Anóóó! Správně!“ řičel dav.

Pak začal skandovat: „Slá-va So-ló-no-ví! Slá-va So-ló-no-ví!“

Muž se spokojeným výrazem odcházel. Pak přistoupil druhý řečník:

„D-d-d-dámy a p-p-p-pánové, p-p-p-přišel j-j-jsem v-v-vám n-n-něco p-p-p-pověděť. M-m- mám rád s-s-svoji o-o-o-otrokyni.“

„Hej!“ podpořil ho dav. Najednou vběhl na prostranství neznámý muž. Zastavil se ve středu. Vztáhl ruce k nebi a vzkřikl: „Já jsem gay!“

„Hej!“ odpověděl mu dav, jako vyjádření podpory.

Pak se začalo hrát divadlo. Nastoupili herci v maskách. Hra začala. Krásná dívka Médea se zamilovala do Jásona a pomohla mu získat zlaté runo...

Tak to by, myslím si, stačilo, usoudil jsem a přivolał je zpět.

„Pane profesore, zrovna když to začínalo být napínavé,“ křučela otráveně partička.

„Zbytek se dozvíte při hodině češtiny,“ odpověděl jsem. Žáci začali remcat, a tak jsem radši pustil poslední ukázkou.

1393 - kdesi ve Florencii - - Eva a Vašek, Bára a Roman

V krásné zahradě pod dvojicí pomerančovníků seděla různorodá sešlost: dámy a páni rozlišného stáří, nikoli však vyznání, barvy pleti či jazyka. Mezi nimi seděla naše partička. Měli tam tuze veselo, zrovna se smáli příběhu jednoho z mladých pánů.

„Vašku, teď vyprávěj ty,“ poručila paní sedící o něco výše než ostatní, na hlavě měla věnec coby korunu.

„Já? Ale co?“

„Můžeš vyprávět, cokoli jen chceš, abys nás pobavil,“ odvětila mu paní líbezně se usmívajíc.

„Tak dobře. Co bych tak...? Už vím! Jestlipak víte, proč leze blondýnka do skříně?“ když nedostal odpověď, pokračoval, „protože poslouchá Kabáty...; jo vy nevíte, co to jsou..., tak jinej. Přijde blondýnka ke gynekologovi - vy nevíte, co je to gynekolog... jasně...“ Tak pokračoval. Každý vtíp, na který si vzpomněl, obsahoval něco, co sešlost neznala, co v jejich době ještě neexistovalo, až se paní, která ho vyzvala k vyprávění, rozhodla, že, už to stačí.

„Dominico, mohu tě poprosit?“ A Dominico začal ihned vyprávět:

„Byl jeden farář a ten se zamiloval do jedné paní, ani ona nebyla proti, ale byla tu překážka...“

Najednou vstoupil do třídy ředitel: „No pane kolego, co to je? Filmy se přece pouští až na konci roku a je teprve 19. září!“

„Ehm... no... totiž... totiž ukázalo se... ehm...,“ blekotám zaskočeně. Nevím, co říci, abych z toho nevyšel jako hlupák.

„Stryčku, to není film. Pan profesor nás poslal do minulosti a mě a děvčata tady zatkl gestapo,“ pravila sladoučkým hlasem Vlasta, neteřinka a miláček pana ředitele.

Ředitel se tvářil zmateně, tékal očima z učitele na Vlastu a z Vlasty na promítací plátno, kde již Dominico dokončoval svůj příběh.

„T-t-tam je někdo z našich žáků?“ zeptal se a otočil se na Vlastu.

„Samozřejmě, Eva s Vaškem a Roman s Bárou,“ pravila. Hlas měla ledově klidný s malým odleskem triumfu

nad nenáviděným učitelem, který ji nechal zatknout a ponížene čekat v cele, než se mu uráčilo ji laskavě přivolat zpátky. Jen počkej, já ti to osolím, ty odsud vyletiš, ani se nestihneš sbalit. Radovala se v duchu.

Řediteli se nahnula krev do tváře a jeho ústa začala hrozivě připomínat podkovu, obočí se spojilo do tvaru písmene V a hlas mu přeskakoval zlostí:

„Pane kolego, já nevím, na co jste byl zvyklý na svém předchozím pracovišti, ale tady u nás NESMÍ učitelé pouštět žáky bez dozoru z budovy školy a už vůbec ne do MINULOSTI!!!!“ Při posledních slovech se přestal ovládat a začal řvát jako o život. „Nehleď na to, že po nich v minulosti jistě zůstala nějaká stopa.“

„Pane řediteli, můžete mi říct, jak a kdy zemřel Julius Caesar?“ otázal jsem se ve snaze očistit svou osobu.

„Co sem teď pletete Julka?!“ zařval ředitel, který se domníval, že se snažím odbočit od tématu. Pak se mi ale rozhodl dát šanci.

„Julius Caesar zemřel rukama svých odpůrců 15. 3. 44 př. n. l.,“ pravil ředitel a snažil se o opětovné ovládnutí hlasu.

„No vidíte, po našich žácích nezůstala žádná stopa,“ pravil jsem téměř vítězoslavně s úsměvem na rtech.

„To nic nemění na faktu, že jste nechal naše žáky bez dozoru na pospas minulosti!!!!“ rozkřikl se na mě ředitel. V tu chvíli si ředitel uvědomil, že ztrácí před žáky autoritu. Dopnul si sako a utáhl kravatu, čímž se poněkud uklidnil.

„Pane kolego, po hodině vás čekám v ředitelně,“ pravil klidným hlasem. Pak zařval: „A přivolejte ty žáky zpět!“ Pak uvolněně odešel ze třídy.

Stojím uprostřed třídy, kde žáci křičí jeden přes druhého, jako bych tam ani nebyl.

„Tichóóóóóó!!!!“ Tolikrát jsem si říkal, že nebudu zvyšovat hlas, natož křičet. Prásknu do stolu. Najednou je ticho. Hlasitě neuvěřitelné ticho. „Proč myslíte, že jsem vás poslal do minulosti?“ pokládám řečnickou otázku.

„Abys měl od nás klid, vole,“ utrousí kdosi. Než mohu cokoliv říct, ozve se: „Drž hubu!“ Patrně to někoho zajímá.

Nebo mám držet hubu já?

„Abys nás nasral!“ zařve jiný.

„To nás moh nechat sedět tady,“ protáhne někdo.

Myslel jsem si, že si budeme vyprávět o tom, co která skupinka zažila. Teď tu stojím a vlastně nevím, co říct.

„Nikdo nemůže říkat, co chce a kde chce, i když je to chvála, že Anno!“

„Ano,“ kývne trochu udiveně Anička. Být odněkud vynesena, na to určitě nezapomene!

„Cokoli řeknete, si každý vysvětlí po svém a může to mít i fatální následky.“ Vlasta se tváří, že se jí to netýká, protože dívčí válka je dívčí válka, a drbny zase drbou. Jak jinak. „Pokud někdo ani neví, co mluví, měl by mlčet. Nic vás totiž neomluví. Vyslovené slovo už se zpět nevezme.“ Boris vykulí oči, Broňa sáhnutím na kapsu zkontroluje, jestli bude na poledne co hluít. Úsměv. Takže bude.

„Někdo má dar ukecat,“ přistupuji na jejich slovník, „ale to ještě nemusí nic znamenat. Slovem se dá zmanipulovat ne jen jedinec, ale třeba celý dav.“ Někdo si tluče na čelo, šptí poslouchají. Možná.

„Nehorší je, když si můžete duši vymluvit a nikdo vás neposlouchá.“ Jako bych to dobře neznal... Tomu říkali demokracie.

„Ještě horší je, když nemáte co říct! Na plácání blbostí je slov škoda.“

„Tak zmlkni!“ zakvíčí někdo. Mlčím. Co taky říci více? Poslouchali, protože reagují. Ačkoli si dokážu představit příjemnější reakci, nebyl to úplně ztracený čas, říká rozum, ale uvnitř mě se něco vzdouvá. Navíc zvoní. Zmáčknu knoflík, abych přivolał poslední skupinku, na kterou jsem trochu zapomněl.

No, škoda slov. Kdyby byli jen trochu laskavější a vstřícnější a... říká ve mně uražený učitel. Tak by byli robotci. Obhajuje je mé lepší já. Jinde by ty sprostý spratky popravili! Naštvalo se Já horší. Co to proboha říkám, vyděsím se. Cos čekal? Musí dorůst, zmoudřet, ono jim to dojde... uklidňuje lepší Já. Nedojde, takoví jsme my nebyli. Jen sem netahej pravěk, okřikne mě horší Já. Jaký učitel... vysmívám se sám sobě.

Teď tedy ředitelna. Slovo může i pomáhat a zkrášlovat svět.

Já vím.

Vezmu tě s sebou

Tereza Vacíková

OA, VOŠ a SŠ zdravotní, Plánická 195, Klatovy

2. místo ve III. kategorii

Rodiče podnikali. Měli spoustu práce, takže se mi nemohli plně věnovat. V době, kdy jsem navštěvovala první stupeň základní školy, jsem trávila veškeré víkendy u babičky na vesnici. Všechny dny, které jsem tam strávila, ve mně zanechaly ty nejkrásnější a nejmilejší vzpomínky. Každé Vánoce, kdy jsme tam jako rodina byli spolu, každé Velikonoce a jiné sváteční dny si pamatuji jako nejšťastnější dny v mém životě. Bylo mi více než dobře. Babička mě učila, jak se správně chovat k lidem, jak se nebát a jaké známky nosit ze školy domů. Když už jsme byli každý večer hotovy se vším, co obnášela starost o zahradu a dům, vyprávěla mi o Belgii a jejích rodičích. K tomu mi udělala můj oblíbený čaj s citronem. Ukazovala mi fotky a mluvila o válce. Narodila se v Genku. Pokaždé, když mi ukazovala obrázky, kdy jako malé batole, co se stěží udrželo na nohou, postávala a smála se na zašlé nekvalitní fotografii, říkala, jak ráda by se tam vrátila. Povídala o tom, jak bychom si spolu zašly na místní jídlo, ochutnaly známou čokoládu a projeli celou Belgií. Třeba až do Antverp. Vždyť je to jedno. Jako dítě, kterému právě začala povinná školní docházka, jsem byla natěšená, že jednou opravdu s babičkou vyrazíme do jejího rodiště. Když mi bylo devět let, začala jsem se o Belgií zajímat více. Babička nikdy nedocházely příběhy. Hledala jsem obrázky měst, četla jsem o místních kulturách a s hlavou v oblacích jsem se připravovala na cestu. O rok později babička vážně onemocněla. Dodnes si pamatuji, jak vyděšeně říkala mámě, že si nahmatala bulku v prsu. Od té doby jí potkalo několik vyšetření. Pak následovala operace. Měla jsem strach, přestože jsem pořádně nechápala, co se s ní děje. Když jsem přijela na prázdniny, zdálo se, že už je úplně zdravá. Seděla na lavičce a luštila křížovky - jako to vždycky v létě dělávala. Usmívala se. Pokaždé se usmívala. Každý teplý slunečný den jsem se radovala, že je zdravá. Neustále jsem si říkala, že tu bude s námi napořád a že mě na ty výtečné pralinky vezme s sebou. Celé prázdniny jsme si náramně užili. Chodila se mnou na koupaliště. Opékaly jsme si spolu jablka a já ji učila luštit sudoku. Koncem prázdnin ji čekala kontrola u lékaře. Nikdy nezapomenu na podzim, který nastal po nádherných slunečných dnech mého volna. V jeden listopadový den jsme za ní jeli s rodinou do nemocnice. Seděla na posteli v hezkém pokoji a opět se usmívala. Oranžově vymalovaný pokoj zářil a atmosféra v pokoji byla příjemná. Dvě dámy, které s babičkou sdílely pokoj, nás všechny skvěle bavily. Hlavou mi putovaly myšlenky, že babička bude zase zdravá. Tentokrát už napořád. Přece se usmívá a je v hezkém pokoji. Dokonce i snědla své oblíbené želé bonbony, které jsme jí přivezli.

O týden později - při naší další návštěvě - už neseděla v příjemném a útulném pokoji. Ležela na posteli a s prázdnotou v očích se upřeně dívala do stropu. Na bílých stěnách, zahalených do tmy, svítila pouze světlýka z přístrojů. Kolem postele byly samé hadičky. Polévalo mě horko. Mámin lítostný a zároveň vyděšený pohled mě znepokojoval. Jak je možné, že je tady v téhle studené místnosti, a proč se neusmívá? Stála jsem u postele a čekala, až se na mě podívá a usměje se. Vždycky to dělávala. Ale já čekala marně. Byla až příliš nemocná. A to bylo naposled, co jsem svírala její ruku ve své..

Články, které se na internetu během našich voleb prezidenta rojily, mne začaly unavovat. Po každém přečteném, mnohdy nesmyslném článku, jsem si vzpomněla na babi. Jé, jak ta by nadávala. Ale já si dobře pamatuji, co jí vždy zlepšilo náladu...

Listovala jsem časopisem o cestování. Vždycky mě to lákalo. Pár evropských zemí už jsem navštívila. Mí starší kamarádi už navštívili několik zemí i mimo Evropu. Jejich fotky doprovázené úžasným vyprávěním mě bavily. Uprostřed časopisu se rýsovala vlajka, nápadně podobná vlajce německé. Hluboce jsem se nadechla a s vydechnutím jsem se pousmála. Článek Krásy Belgie jsem si vychutnala, zatímco mě ovíval jemný vánek, který ke mně proudil otevřeným oknem. Další stránky byly věnované obrázkům různých staveb evropských měst. Přestože mě zajímalo, jak je Eiffelova věž vysoká, nemohla jsem přestat myslet na rozhodnutí, které jsem pronesla před lety při sledování fotografií z babiččiny minulosti.

Popadla jsem tužku a blok a začala psát seznam. Písmena rychle naskakovala na čistý papír. Nemohla jsem zapomenout na Bruggy, protože se tam odehrával můj oblíbený film „V Bruggách“. Moje přání - hodit českou

minci do řeky Másy - nezůstalo pozadu. List papíru byl během několika minut celý popsáný. S hbitostí jsem téměř vyskočila z postele a vytáhla zpod postele krabici.

„Kde je fotka s malíčkým miminkem v náručí elegantní dámy?“ šeptala jsem si pro sebe hledajíc obrázky. Tady jsou I Z obrovského kvanta jsem vytáhla malý štos asi dvaceti fotografií svázaných zelenou gumíčkou. A je to tady zase. Náhdera ve jménu Belgie bude jedna z mých zastávek celoživotního cestování. Někdo cestuje za poznáním nové kultury. Chce se naučit jiným zvykům, seznámit se s lidmi jiné národnosti, ochutnat místní tradiční jídla nebo zažít tamější podnebí. Jiní zase cestují pro touhu po dobrodružství. Jsou i tací, kteří cestují za odpočinkem od únavné a vyčerpávající práce. Lidé mají různé potřeby a touhy. Já si kromě toho všeho splním svůj sen. Moje babička ve mně zanechala velké a milé vzpomínky. Vysnily jsme si společnou návštěvu místa, kde udělala první krok jejího života. Nestačí mi listovat fotografiemi ani vzpomínat na mé nejmilejší dětství. Chci jednoho dne, který mi snad není tolik vzdálen, sbalit všechny potřebné věci, rozloučit se se srdcem Evropy a vydat se na cestu.

Vezmu tě s sebou. A kdybych tě přece jenom někde ztratila, zase tě tam najdu.

Ztracená v čase

Karolína Švandová

ZŠ Vorlina, U Vorliny 1500, Vlašim
3. místo ve III. kategorii

Na obzoru se pomalu objevuje zlatý kotouč, vzduch se začíná oteplovat a obloha se barví do ranních odstínů růžové. Nastává ten krásný okamžik svítání. Stojím na přídi lodi, která má za úkol nás dopravit na Spinalongu, řecký ostrov, ve 20. století známý jako leprosárium. Vítr si pohrává s uvolněnými prameny mých vlasů a já přemýšlím, jestli se na tento výlet doopravdy těším. Neláká mne představa procházet se mezi zbytky domů, ve kterých žilo tolik nemocných lidí, jež tam následně na svou nemoc i zemřeli.

Obloha již mění barvu na svou obvyklou modř, zatímco loď připlouvá do přístavu a naše skupina opouští palubu. S povzdechem si přes rameno přehodím tašku a jdu se postavit ke zbytku rodiny. Bratr je nadšený, miluje výlety, ať se jede kamkoliv. Mně se v hlavě rodí myšlenka, že bych mohla na ostatní počkat na břehu. Jenže najednou se mi uvolní výhled a já mám možnost zahlédnout zmatek panující v malém přístavu. Takhle nějak se představují ztělesnění chaosu. Všude pobíhají zmatení lidé, hledající příbuzné, přátele, děti, průvodce či loď. Možná, že raději počkám na lodi.

Začnu nenápadně couvat zpět k lavičce na pravoboku, ale to už ke mně přichází nějaký muž středního věku, nejspíš kapitán, a gesty mi naznačuje, že mám okamžitě následovat ostatní. S uraženým a zároveň ublíženým výrazem následuji rodiče, nadšeně debatující o zdejší fauně. Protočím oči, když sleduji matku, vrávoraající na provizorním můstku na souš. O chvíli později můj posměch vystřídá nepříjemný pocit, prkno se pode mnou prohýbá s protivnými vrzavými zvuky, a tak raději rychle přejdu na druhou stranu.

Jakmile se všichni sešupíme, vydáme se hledat průvodkyni. O několik desítek metrů dál stojí postarší žena mávající na nás českou vlaječkou připevněnou na dřevěné hůlce. Když se přiblížíme, začne svůj výklad. „Vítám vás všechny na ostrově Spinalonga! Prosím vás, pokud možno, držte se pohromadě, ostrov je rozlehlý a my nemáme času nazbyt, abychom čekali, než se nějaký zbloudilý fotograf rozhodne konečně vrátit. Nyní mě prosím následujte.“ Pokyne rukou a rázně vykročí směrem ke schodišti vedoucímu k nějaké věži.

Moje obavy se mi začínají navracet. Opustili jsme ruch ovládající okraj ostrova, nyní je okolí tiché, jen zepředu slyším tlumený hovor ostatních. Neochotně se ploužím za skupinou, plná obav. Co když chytím lepru? Ačkoli se tvrdí, že tato nemoc není nakažlivá, stát se může cokoliv! Zamrazí mne v zádech jen při představě, že by se ze mě stala malomocná. Raději doženu zbytek skupiny.

Nestabilní schody nás zavedou na nejvyšší bod ostrova. Vidím do všech světových stran. Roztáhnu ruce a zatočím se. Výhled je odtud opravdu krásný. Nepříjemný pocit ze mě spadl a já nastavuji svou tvář slabým slunečním paprskům v pokusu cítit alespoň trochu tepla. Přejdu k úplnému okraji a zadívám se na útes, strmě spadající do hloubky až k mořské hladině. Z vody vyčnívá několik špičatých kamenů, které varují před pádem.

Stačil by jediný krok a člověk by se mohl loučit se životem. Při pohledu dolů se ve mně mísí pocity, ale jeden převládá nade všemi; neuvěřitelná touha létat.

„Nedělej hlouposti, ještě spadneš! Holka hloupá, co si myslíš?“ Někdo mě chytne za ruku a prudce odtáhne od okraje. „Je tu prudký vítr, stačí ti trocha nestability a je s tebou amen!“ Průvodkyně je značně naštaná. Zamumlám omluvu a odvrátím pohled. Poodejdu kousek dál. Ta nepříjemná ženská přerušila mé představy o létání.

„Ehm, ehm... Takže, pokud dovolíte... Historie Spinalongy je velice barvitá. První záznamy, které se dochovaly, jsou z 16. století, kdy byla na ostrově postavena hlavní pevnost. My se však přesuneme až do roku 1903, kdy se ostrov začal používat jako izolační prostor pro malomocné. Na začátku 20. století se v Evropě...!

Přestávám průvodkyni poslouchat. Všichni ostatní na ní visí očima, snaží se přes prudký vítr slyšet vše, co říká, ale já už nechci vědět o ničem z toho, co se zde dělo. Vzdálím se od ostatních, lačně toužících po nudných informacích o každodenním životě nemocných. Opřu se o holý kmen stromu a pozoruji vlny dorážející na pobřeží, neúprosně omílající skály útesu. Přemýšlím, v kolik se tak vrátíme na hotel. Nemám hodinky, ale podle slunce tipuji, že bude již pozdní dopoledne. Myslím, že na polehávání u bazénu již mohu zapomenout. Nespokojeně nakopnu kamínek. Doufala jsem, že se za týden na Krétě opálím do bronzova, ale připadá mi, že jsem ještě bledší než obvykle. To bude tou atmosférou. Zasněně se zadívám na obzor.

„Posloucháš mě? Budeš chodit sama, nebo půjdeš s námi?“ Otec mi mává rukou před očima.

„C-cože? Jestli nevádí tak raději sama...“ Zatřepu hlavou a probouzím se ze svého zasnění.

„Dobře, ale buď opatrná. Sraz je asi za hodinu, to znamená v 11:50 u té brány, kterou jsme vešli, jasné? My jdeme s průvodkyní. Neztrať se a přijď včas.“ S těmito slovy se otočí a vrací se k matce a bratrovi.

Vydám se po schodech zpět dolů. Nevím, co tady budu tu hodinu dělat. Jedno vím jistě; nemám chuť se toulat zbytky města. Natáhnu se někam na louku poblíž brány a na chvíli si zavřu oči. Tato představa mi vyvolá na tváři úsměv. V dobré náladě si ale neuvědomím, že jdu špatným směrem. Teprve po několika minutách chůze mi dojde, že tohle není hlavní brána, ale malé náměstí. Zalije mě nepříjemný pocit. Připadá mi, jak by se po mně sáply neviditelné ruce již mrtvých lidí. Snažím se potlačit lehkou nevolnost. Musím se probrat. Vždyť je den, nic mi tu nehrozí. Duchové neexistují. Několikrát se nadechnu a vydechnu, tlak v okolí žaludku se vytrácí. Zamířím do nějaké postranní uličky. Když už jsem došla až sem, proč neprohledat okolí. Procházím okolo zbytků obytných domů, obchodů a jiných veřejných budov. I přes můj původní nezájem musím uznat, že život zde možná nebyl tak špatný. Lidé se tu jen tak nevzdávali. Žili dál své životy, nemoc jim nebránila v naplnění ideálů. Nyní jsem ráda, že jsem poslechl rodiče a rozhodla se jet.

Když vcházím do kovárny, cítím okolo sebe auru tohoto místa. Vtom se mi před očima objeví svalnatý muž středního věku v kožené zástěře, v ruce drží kovářské kleště. V rohu místnosti chlapec asi v mém věku chytá za otěže koně, krásného vraníka s dlouhou hřívou. Do místnosti vbíhá malá dívenka, v jedné ruce nese mrkev. Beze strachu přistoupí ke koni a natáhne k němu ruku s pamlskem. Muž se směje, mezitím co kleštěmi vytahuje z výhně podkovu. Ponoří ji do vody a rychle ji vraníkovi nasadí na kopyto zadní nohy. Chlapec mu podá kladivo a hřeby a kovář se dá do práce. Dívka najednou mizí, kovář a kůň se rozplynou o chvíli později. Chlapec zvedne hlavu. Na malý okamžik se mi zadívá do očí. Zachvějí se pod zkoumavým pohledem, po celém těle mi naskakuje husí kůže. Než se stačím vzpamatovat, chlapec je pryč. Celá se třesu, nevím, jestli byl ten okamžik jen výplod mé fantazie, nebo jestli jsem opravdu spatřila stín minulosti.

Když vyjdu na ulici, sluneční záře mne oslepí. Slunce je přímo nad mou hlavou. Strnu hrůzou; naprosto jsem zapomněla na odjezd! Nevím, jak dlouho jsem tu bloudila, ale určitě jsem již dávno měla být na smluveném místě! Rozhlížím se po okolí, hledám někoho, koho bych se zeptala na čas. Kdybych jen nebyla tak lehkomyšlná a nenechala mobilní telefon a hodinky v hotelu! Jenže v uličce nikdo není, a tak se dám do zběsilého běhu směrem, kterým tuším náměstí, ze kterého jsem se sem dostala. Svírá mě tlak v okolí žaludku, v hlavě se mi sbíhají děsivé myšlenky. Co když mě tu nechají? Nedokázala bych se vrátit na pevninu, natož zpět do hotelu vzdáleného několik desítek kilometrů! Snažím se uklidnit myšlenkou, že matka a otec by mě tu nenechali. Přidám na tempo. Všude je opět ten prapodivný klid.

Když mi plíce vypoví službu, stojím na cestě v neobydlené části ostrova. Bezradně se rozhlížím, ale všude kolem jen louky a pastviny. Zhrozím se, a i přes nedostatek vzduchu běžím dál. Je mi jasné, že jsem se vydala po špatné cestě, i tak se ale vracet nechci, zdržela bych se tím snad ještě víc. V dálce najednou uvidím nějaký

pohyb. I když se mi zdá, že víc už to nejde, ještě zrychlím. Rozeznávám dvě postavy. Když se dostatečně přiblížím, zjistím, že je to nějaký starý pár. Zaplácá ve mně zbytek naděje.

„Um, excuse me...“ Bez dechu k nim dorazím. Zběsile lapám po dechu. V duchu se modlím, aby uměli anglicky. „Excuse me, do you know where is the port? The main gate?“ Zvednu oči, abych se podívala, ke komu to vlastně mluvím. Žena má na sobě dlouhé plátěné kalhoty a mikinu, i přes horko, které v poledne panuje. Nebýt tak vyděšená představou, že zůstanu na ostrově, nejspíš bych ji zkritizovala, ale žena je mou nadějí na záchranu. Muž je oblečen přirozeněji roční době, má na sobě džínové krátké kalhoty a nátělník. Jeho pohled mi jasně říká, co si o mně myslí. Raději oči zase sklopím. „I got lost.“ Dodám tichým hlasem.

Spadne mi kámen ze srdce, když se žena usměje a rukou mi ukáže na cestu, kterou přišli. „Go straight and then turn left,“ odpoví mile, „don't worry, in a moment you arrive to the port and you find others.“ Z jejích slov mi vtrhnou slzy do očí. Poděkuji a znovu se rozběhnu. Sice už vím, kudy mám jít, ale pochybuji, že jdu včas. Prosim všechny bohy, co znám, ať na mě ostatní počkají.

Konečně dobíhám na malé náměstí, ze kterého jsem předtím vyrazila. Nevím však, ze kterého směru jsem přišla. Mám na výběr čtyři směry. Rozhlédnu se po nějaké vyvýšenině. Schody! Rychlostí blesku stojím na ochozu u nějaké polorozpadlé budovy. Rukou si zastíním slunce a hledám hlavní bránu. Vypadá to, že nejbližší to k ní budu mít, když se dám po cestě vpravo. Zaplaví mě pocit štěstí, že jsem našla správnou cestu. Již pomalejším tempem se vydám po vybrané cestě. Rozhlížím se po domcích, které míjím, a hledám nějaké povědomé, abych se ujistila, že jdu správně, ale zatím mi všechny připadají stejné. Zase se mi začíná do podvědomí dostávat ten pocit zoufalství.

Cesta se začíná rozšiřovat. Opět přidám na tempu, snažím se běžet co nejrychleji. Okolo mě se začínají objevovat skupinky lidí. Po těle se mi rozlévá pocit štěstí, když probíhám obloukem stále zachovalé hlavní brány. Ještě však nemám vyhráno, protože musím najít naši loď. Vydám se k pobřeží, prorážím si cestu mezi ostatními turisty z cizích zemí.

Mononoke... Mononoke... Táhle! Výletní loď Mononoke je stále bezpečně přivázaná k molu. Vidím své rodiče, jak se hádají s průvodkyní. Až nyní si uvědomuji, jak jsem vyčerpaná. Připadá mi, jako bych měla nohy z olova. Každý krok mi připadá těžký, jako bych šla po kolena v písku. Přibližující se k lodi, křičím na své rodiče. Když dojdou až k nim, matka mě obejmě. Vtom se však odtáhne a dá mi pohlakek.

„Kde se touláš? Zdržuješ celý zájezd, už jsme dávno měli být na cestě!“ Dá si ruce v bok a snaží se tvářit přísně. I tak je ale vidět, že je ráda, že jsem se vrátila v pořádku. Usmějí se. „Víš, přeběhla mi přes cestu černá kočka, a tak jsem běžela za ní, abych ji přebarvila na bílo a...“

„Nech si ty hloupé vtípky! Okamžitě na loď a už ani slovo!“ zavěli otec a já raději nastoupím na palubu. Oblouha je bledě modrá bez mráčku a já stojím na přídi naší lodi. Vítr si pohrává s prameny mých vlasů, já sleduji obzor a vzpomínám na svůj závod s časem. Možná, že jednoho dne už si na svůj strach nevzpomenu, ale jedno vím jistě. Na pohled těch oříškových očí nezapomenu do konce života.

Taková obyčejná snídane

Markéta Sehnalová

Gymnázium, Terézy Novákové 2, Brno – Řečkovice

Čestné uznání ve II. kategorii

„Tak tedy začneme, pánové,“ začal britský lord Coverby.

„Jsem pro,“ pokyvoval spokojeně indický princ Amrit.

„Právě čas na snídani,“ nechal se slyšet francouzský šlechtic Debureau.

„Ano, také umírám hladu,“ neprotestuje český baron Novák.

„Nemám námitek,“ souhlasí čínský princ Ha-chu.

„Je velmi... epické, že se scházíme na tuto konferenci zrovna tady, v Mezinárodní restauraci v Litvě!“ usmívá se pod vousy Coverby.

„To jistě, proto jsem to tak zařídil,“ šibalsky mrká Ha-chu, „a naleznete na jídelním lístku i jídla, o kterých jste ani nevěděli, že jsou původem z vaší země.“ Zasmál se.

„Tak to bych se tedy podíval,“ otvíral lístek Coverby. „zatímco budete vybírat, rád bych začal,“ upravoval si kravatu Debureau, „tak tedy, dovolte mi připomenout, proč jsme se zde sešli. Naše konference již musí mít nějaké určité sídlo, protože konverzace a návrhy, které mezi sebou probíráme, začínají mít jistý tajný obsah, který by se neměl projednávat na veřejných místech.“ Udělal ve vzduchu důmyslný půlkruh kolem restaurace.

„Můj návrh je Versailles. Copak se zde neuzavíraly důležité smlouvy? Copak zde nebyly vykonány ty největší skutky? Podle mě je takové místo vhodné k tomu, aby zde byly vyjednány další dohody mezi námi... Co vy na to, pánové?“

„Popravdě se mi to nezdá,“ mumlá Ha-chu s nosem stále zabořeným do jídelního lístku, „myslel jsem, že někde v Šanghaji by to bylo lepší, útulnější...“

„Takové množství lidí a útulné? Nějak mi to nejde do hlavy,“ nesouhlasí Amrit a zaklapuje jídelníček, „co takhle Dillí, nebo Bombaj?“

„Ani, náhodou, pánové! Viděl jste už někdo Brno?“ nenechal se Novák.

„Tohle nemá smysl, a navíc...“, nedokončil větu Coverby, vyrušen přicházejícím číšníkem.

„Co vám mohu nabídnout?“ otázal se nejistou angličtinou číšník.

„Dám si rýžový nákyp a kávu z Mexika, prosím,“ hbitě se vyťasil s vybraným jídlem Ha-chu.

„Máslové croissanty s bílou kávou, děkuji,“ pokračoval Debureau.

„Pro mne čaj s mlékem a toasty s volskými oky,“ vzpomínal se Coverby.

„Já bych si dal čapati s jehněčím a sypaný ovocný čaj,“ objednal si Amrit.

„Proč ne s hovězím?“ neodpustil si Novák drobnou jízlivou poznámku. „Pro mne míchaná vejce a tureckou kávu, díky,“ doobjednal si.

Číšník odešel, a tak mohli opět pokračovat.

„A co takhle místo, které nebude ani v jedné naší rodné zemi?“ usoudil Debureau.

„No, vlastně mne napadlo ještě jedno místo... Co takhle Benátky?“ prsty si projížděl vousy Amrit.

„To myslíte vážně? Dovolte mi, abych vám stručně popsal cestování do Benátek, přátelé! Jede se tam velkým umolousaným parníkem, ve kterém se na vás lepí jeden upocený turista vedle druhého a přitom vás bolí oči z jejich neustálého focení bleskem každého odpadu na hladině, či obdobně zajímavého jevu. Když tedy po hodině dojedete do centra, omráčí vás puch leklých ryb hned u přístavního mola. Zadržte tedy dech a cpete se uzounkými uličkami spolu s další hordou lidí směrem k Chrámu sv. Marka a když se tam nějakým zázrakem dostanete, jen žasnete nad stokilometrovou frontou na vstup. Až se procpete na samý krajíček chrámu, hned vás jakýsi kněz odvádí stranou a nutí vám papírové šátky k překrytí ramen - pokud nemáte rukávy - a nohou pokud nemáte v tom nesnesitelném vedru kalhoty po kotníky. Když si vše znechuceně oblečete a zahalíte se jako arabská manželka, pustí vás dovnitř. Ano, je to impozantní pohled, ale držte si své šátky! Jakmile ženě sklouzne jen o centimetr hned se všichni začnou křížovat a stříkat na ni svěcenou vodu. Pokud je ta žena natolik silná, aby nezačala řvát - buď rozhořčeně nebo smíchy - rychle raději z chrámu vycouvá. A co teď? Jistě, ty známé gondoly. Jsou moc pěkné, že? Ale to už tak neplatí o jízdě v nich. Nejen že si vás ten stejný turista, co si o vás v parniku otřel čokoládovou tyčinku, fotí, ale ještě má tu drzost na vás mávat. Bezzubý řidič gondoly vás nejméně stokrát ohodil hnědou páchnoucí vodou přímo do obličeje a vám tak pomalu dochází, že to, na čem máte celou dobu v gondole nohu, je mrtvá krysa. Ječíte a dáváte nohy nahoru, ale tím ještě horor nekončí. Párkrát si odřete ruku, když váš řidič nevybere zatačku v těch proklatě úzkých kanálech a nějaké děcko vám na hlavu upustí kopeček rozbředlé zmrzliny. Sundáte si z kolen úzkostlivě hlídanou tašku s doklady, pasy a penězi a položíte si ji vedle sebe. Čistíte si slepené vlasy od zmrzliny a přitom loktem převrhnete svou tašku do vody. I když ji rychle vylovíte, všechno je mokré. Na hlavu se vám vykálí holub. Ještě párkrát se odřete a pak už ta děsivá jízda skončí, načež si milý řidič vyžádá tak velkou sumu eur, že by jste se raději neviděli. Vykoдрcáte se z gondoly a okamžitě hledáte únik z tohoto šíleného města, přičemž se velmi rychle ztratíte. Dostanete se do míst, kde byste rozhodně být nechtěli a anglicky přesvědčujete jakýsi chudinský gang, že jste je rozhodně neviděli prodávat drogy. Ti vám nevěří a raději vás dovedou k parníku, ať už vypadnete. Nastoupíte a s úlevou si sednete vedle podivně vyhlížejícího chlapíka, který si povídá s vlastní

rukou. Blaženě odečítáte minuty, kdy vás parník vyplivne a vy nasednete do auta, zaplatíte pětinasobnou cenu, kterou jste utratili za gondolu, za parkování a uháníte tak rychle, jak můžete, pryč od toho blázince. Tohle jsou pravé Benátky!" pochechtává se Novák.

„Ale co v noci? Jsou nádherné, samé karnevaly, stále živo,“ přesvědčuje všechny dál Amrit.

To ale není to, co my potřebujeme!“ kroutí hlavou Ha-chu.

„Tady to je, pánové!“ přiběhne nečekaně číšník se dvěma stříbrnými tácy. Postupně vše vyskládá před usazené hosty a stejně rychle, jak se objevil, také mizí.

„Mně by se líbil nějaký ostrov. Co třeba Hawai?“ navrhuje s plnými ústy rýžového nákypu Ha-chu.

„To se mi nezdá rozumné. Kolik našich známých jezdí několikrát za rok na Hawai? Spousta,“ zamyšleně odporuje Coverby míchajíc svůj čaj a zalévajíc ho mlékem, „když už, tak by musel být odlehlý a ne tolik komerční...“

„To ano, ale bylo by tam dostatečné pohodlí?“ ohruje nos princ Amrit, „tedy... co se týče personálu, jestli víte, jak to myslím.“

„To je asi ta poslední věc, která je důležitá,“ šklebí se Novák.

„A co třeba Austrálie?“ syje dál návrhy Ha-chu.

„Je to dost podivné místo pro sídlo konference, nemyslíš?“ argumentuje Amrit.

„No dobrá tedy. Norsko, Finsko?“

„Moc velká zima.“

„Španělsko?“

„Moc horko!“

„Lucembursko?“

„Hrozně malé.“

„Rusko?“

„Nesklutečně velké a pořád zima!“

„Pánové, pánové! Zklidněte se, prosím, myslím, že na to jdeme přesně naopak,“ brzdil své přátele Coverby,

„Ideálnější by bylo, kdybychom byli právě v našich rodných zemích!“

„Jak to proboha myslíš?“ zamračil se Amrit.

„Bohatí jsme dost, ne?“ promnul si ruce Coverby.

„No tak už přejdi k věci,“ vzdychl nedočkavě jako malé dítě Amrit.

„Proč nepostavit právě pět sídel? Každé v jedné naší rodné zemi?“ nadchl se pro věc Coverby.

„To zní skvěle,“ souhlasil lord Novák, „a budeme podávat naše typická národní jídla na konferencích, co vy na to? Měli jste někdo už hovězí tatarák? Nebo vepřovou panenku?“ mrkl na Amritu, který se zhnuseně otočil.

„Připouštím, že by to nebylo špatné, jelikož poznávat nové země, ať už na jakémkoli kontinentě je důležité!“ kývá spokojeně Debureau.

„A stejně, přiznejte si, pánové, že každý musí mít nejraději svou rodnou zemi!“ usmívá se Coverby dopljejíc svůj čaj.

„Tak co, půjdeme?“ obléká si kabát Ha-chu, „máme spoustu vyřizování!“ Usmívá se.

„Řekneš nám nějaký britský vtip, Coverby?“ nenechá své přátele ani na minutku Novák.

„Leda až budete mít prezidenta, který nekrade pera,“ vrací se smíchem úder Coverby.

„Uznávám, tohle bylo vtipné, třeba to s tím vašim humorem nebude tak zlé,“ zasmál se Novák.

„A kdy si vlastně necháš narůst knírek a vezmeš si kuchařskou čepici?“ přidal se k popichování Ha-chu s rukou na Debureauově rameni, navzdory veškeré čínské etiketě.

„Třeba až tě poznám mezi tisíci jinými asiaty,“ usazuje ho Debureau elegantně. „Prosím, pánové, limuzína čeká!“

Paříž krásná, Paříž má

Zuzana Lejnarová

Obchodní akademie, V Sadě 1565, Vlašim

2. místo ve IV. kategorii

Sedím si takhle v jedné zapadlé uličce poblíž Louvru, upíjím své napěněné latte a po očku pokukuji po snědém číšníkovi z vedlejší restaurace. V tu chvíli se ke mně přitochí fešný prodavač květin a z obrovského košíku vytáhne červenou růži, kterou mi se slovy "Vous etes belle" položí na stolek. Už už vytahuji slovník, abych si přeložila, jestli jde o žádost o ruku nebo prosbu o peníze, ale vtom je pryč a já se opět začínám roztékat blahem. Jsem v Paříži a v žádném případě nechci jít!

Město lásky poprvé navštěvuji na základní škole a jako anticestopatelka jsem naprosto nepřipravená na to, co mě má potkat. Ve sportovních botách, neforemných kalhotách a vytahaném tričku si to štrádám se skupinou českých batůžkářů po Champs-Élysées a nestačím se divit. Všechno je tak barevné a obrovské, nemluvě o všech těch rozmanitých lidech a všudypřítomné pozitivní atmosféře. To, že se chovám vskutku „bransky“, mi dochází po sledu událostí, počínajících masným obědem za deset euro u McDonaldu, přes hodinové focení vyšpulených pus u Vítězného oblouku až po darování všech drobných pobudovi, hrajícímu v metru na harmoniku. Při pohledu na všechny ty krásné pařížské dámy si dávám předsevzetí- jednou budu jako ony, přísahám!

Šanci dostat své přísaze dostávám o několik let později, kdy mi má dráž rodičové dávají na výběr - řidičák, nebo úžasná dovolená ve Francii. Sny o řízení nejnovějšího modelu Audi ukládám do nejzazšího koutu mozku a společně se sestrou vyrazím vstříc lásce svého života.

Francouzská krasavice je co minutu samé překvapení. Nechává nás objevovat architektonické krásy, které ve svých útrobách ukrývají mnohem více než jen ztracené střípky historie, učarovává nám ladností svých křivek. Je nezištná a moc dobře ví, čím může zaujmout náctiletá „telata“. Panoráma, jaké se mi naskytlo z Eiffelovky, jsem neviděla od doby, kdy jsem ve školce z donucení vyšplhala na Petřín. A i když trpím závratí, pro ten výhled bych zvracela od rána do večera. Sestra na tom byla hodně podobně. Celý pobyt byla milá a uznejte - jak často se tohle stává u patnáctileté pubertáčky? Kéž bych si mohla vzít kus Paříže s sebou, rozhodně bych tím dost ulevila rodičům.

Abych se tu však jen nerozplývala, zkusím najít něco, co mi na Paříži vadí. Vráskou na kráse tohoto majestátného města je stoprocentně metro. Nebudeme si nic nalhávat - žádné metro není luxusní, ale pařížské je skutečně odporné. Pokud by ho daňoví poplatníci nechali vyspravit a zredukovali počet žebráků, kteří sice skvěle hrají na kdekjaký nástroj, ale jsou otravní jak osina v zadku, byla by Paříž bez chybičky.

Brzy se chystám do Francie znovu. Rozhodla jsem se bezprostředně poté, co mi přítel oznámil, že sice procestoval čtvrt planety, ale na Paříž si ještě nenašel čas. Řekli jsme si tedy, že to pojmem jako hodně, hodně brzkou svatební cestu a procestujeme si celou zemi. Doufám, že až opětovně vkročím na pařížskou půdu, neopadne mé nadšení. Procestovala jsem mnoho evropských měst a každé má něco do sebe.

Paříž je však jen jedna.

Evropa ve škole

Martin Jaroš

Gymnázium, Školní 995, Trhové Sviny

3. místo ve IV. kategorii

Teplý letní vítr běží po povrchu Svaté země. Šumění trávy. Květiny se chvějí v lehkém vánku, občas se rozloučí s nějakým svým lístkem a ten pluje teplým vzduchem, až někde k velkým pouštím na východě. Na této podivuhodné pouti se stanou němými svědky tolika příhod. Na vypovězení jich všech by nestačily stránky veškerých knih, co leží zaprášené v lidských knihovnách. Avšak lístek se nezastaví a letí, letí dál a dál. Nahé lidské nožky radostně našlapují. Dupající pobíhají a radostně poskakují. Avšak je v tom vidět jakási noblesa a urozenost. Každý na první pohled pozná, že to nejsou nějaké děvečky z pastoušky. Princezna a její družky vesele skotačí, hrají si a užívají

si svého mládí. Inu jako všechny princezny. Stařec by možná s nechtěl odvrátil svůj pohled a předstíraje tím své pohrdání, zapomněl by na to, že i on býval kdysi mladý. Avšak když by osaměl, snad by se ozval i ten hrozný jemnocit, onen sentiment nostalgie. A někde tam dole, pod svahem, na kterém se pasou královská stáda, září samotné zlato. Svítí jako planoucí oheň, jako znovunalezený dračí poklad. A ještě dál je moře. Moře dávající život. Samotná kolébka žití. Jeho vlny pomalu plnou vstříc břehu a své záhubě, aby pak znovu povstávaly a na dlouhou a strastiplnou cestu se vydávaly znovu a znovu. Nepřetržitě. Stále stejně už od dob, kdy bylo moře odděleno od nebe. Vlny se přelévají jedna po druhé a snad závodí, která se dostane dál a výš. Ale dnes jim počasí moc nepřeje. Moře je skoro klidné. A jeho modř se táhne stále vpřed a pak stoupá vzhůru na nebe. Nebo že by nebe bylo na zemi namísto moře? A nad tím vším září teplé zlaté Slunce, oživuje a dává sílu a energii tomu všemu. Paprsky škádlí a popichují. A zvuk vln se mísí s křikem racků a doléhá až k uším dívek. Ty zatím škubou trsy lahodné trávy a krmí stádo vůkol. Princezna se shýbá a trhá květy. Ta vůně je překrásná. Jakoby tu květiny rostly jen a jen pro princeznu. S radostí si je vlétá do vlasů. Její krása jakoby neznala konce. Je to nejkrásnější z žen, jejíž nohy se kdy dotýkaly této země. A zrovna dnes sestoupil bůh mezi nás smrtelníky. Vzal na sebe podobu sněhově bílého býka a odnesl princeznu na ostrov zdánlivě vystupujícího z bělostných šumících vln, na Krétu. A ta mu tam dala syny.

Byla noc. Slunce už dávno zapadlo za obzor a vzduch se počínal ochlazovat. Avšak zima nebyla, jelikož ve Svaté zemi v tuto roční dobu bývají noci mírné. Z pustiny za městem se ozývaly podivné zvuky, volání divokých zvířat, která se vydávala na lov. Ach. Kolik oveček ze stád pastýřů jim padne dnes za obětí. Mladá dívka se pomalu chystala uložit ke spánku. Jediné světlo do komůrky dodávala vzácná paní Luna. Její milá stříbrná tvář se široce usmívala na usínající svět. Byla krásná a její krása trochu připomínala nepopsatelnou a neuvěřitelnou krásu dívky. Snad svou nadzemskostí. V té kráse bylo něco tak nelidského, až se to zdálo jako samotné ztělesnění čisté lidskosti. Bledá zář měsíční pronikala skrz obdélníkové okno do místnosti, plazila se po zdech do temných rohů a koutů. A tma utíkala, plazila se pod prahy, prolézala skrz netěsnosti ve stěnách. Stejně jako myši opouštějící potápějící se loď. Zdálo se, že je právě úpněk. Dívka ráda pozorovala měsíc. Seděla na okně opřená o tvrdé ostění. Netlačilo ji, byla na to zvyklá. Po celé té denní práci to byla jediná chvíle, kdy měla čas jen pro sebe. Dovoľoval jí oprostit se od té každodenní dřiny a svou mysl směřovat někam výš. Mohla v klidu přemýšlet a rozjímat o rozličných skutečnostech. Velmi si této příležitosti vážila. A žádný večer za ni nezapomněla poděkovat Hospodinu, svému Pánu. Nejprve si vzpomněla na svého snoubence. Byl tak hodný a pracovitý. Velice ho milovala. Brzy měli oslavovat svatbu. Už aby to bylo. Poté opustí tento příbytek a přestěhuje se k němu. Mohla by mu poté pomáhat i se živností. Na to, že dívka byla velmi mladá, sotva přestala být dítětem, některé její úvahy byly velmi hluboké. Lidé, kteří měli to štěstí s ní mluvit, se podívovali její nedozrímé moudrosti. Nemohli uvěřit tomu, že je prakticky bez nějakého vzdělání. Dnes tomu už však rozumí. Nejvíce času strávila s Hospodinem. Pořád ho nosila v srdci a to byl pro ni ten nejlepší učitel. A zrovna ten den sestoupil Boží posel mezi nás smrtelníky. A zvěstoval dívce, že počne a porodí Syna Božího. A ta souhlasila.

Obě dvě ženy si jsou značně podobné a přitom jsou docela odlišné. Doufám, že jste v nich poznali, princeznu Európu a Pannu Marii. Ale to důležité, proč se tu o nich šířím, je, že obě mají jistý vztah k Evropě. Ta první jí dává jméno a ta druhá v podstatě vše ostatní. Dělá Evropu Evropou. Ano, nevím, jestli je název tak důležitý, ale podle toho, že se podobizna Európy objevuje i na eurobankovkách (naproti tomu, dvanáct hvězd, jakožto atribut Panny Marie, se nachází zase na vlajce Evropské unie), zdá se, že ano. Avšak jestli je jméno to jediné, za co Evropě vděčíme, myslím si, že její úloha je značně přeceňovaná. A stejně, jak již řekl Shakespeare ústy Julie: „Copak je po jménu?“, musí být něco jiného než pouze jméno, či nějaká ta územní sounáležitost. Evropa musí stát na pevnějších základech. A těmi může být právě ona, mnohými často zatracovaná, západní kultura, v které nezanedbatelnou roli hraje již výše zmíněná Panna Maria. Dříve nás spojovalo v Evropě spíše náboženství (a někdy i rozdělovalo, avšak toto rozdělení nás ve výsledku opět spojovalo), ale teď, když pro mnoho lidí nemá náboženství v jejich životech místo, přichází čas na kulturu, která zde vychází z dlouhého dějinného vývoje. Ona evropská kultura v základech vznikla splynutím antické filozofie s křesťanstvím. A jaký člověk stál v počátcích křesťanství na důležitějším místě než Panna Maria? Bez Marie by nebyl ani Ježíš. A to by byl prachsakramentský problém pro celé křesťanství. Ano, tato kultura je často bezhlavě proklínaná, ale je to to nejlepší, co máme a na co můžeme navazovat. Stála za zrodem tolika důležitých umělců a jejich děl. Dovolila Evropě ovládnout Svět. V dnešní době by pro takovéhle palestinské, či izraelské dívky, získání evropského občanství jistě nebylo vůbec jednoduché. A bůhví, zda by se ho vůbec kdy dočkaly. Avšak pro mne jsou prototypem Evropanek i bez něj právě ony. Takže evropské úřady, pozor na to.

Napříč Zlínským krajem

Andrea Halaštová

SOS, Masarykova 101, Luhačovice

3. místo ve IV. kategorii

Přemýšlíte někdy o tom, jaké jmění byste ušetřili, kdybyste neplatili za každodenní cestování? Já ano, kroutím nad tím vašim utrácením hlavou každý den. Já sám se všude dopravuji po větru. Jsem totiž obyčejný list. No, abychom si rozuměli, ne jen tak obyčejný, lipový!

Cestuji z místa na místo každých pár dní, jak se mi zachce (spíš jak se zachce větru - ten syčák nikdy nefouká na zavolání!). A v každém zákoutí našeho kraje se setkávám stále s jinými zvyky a tradicemi.

Dnes je právě větrno a už cítím, jak mi vítr fouká do zad. Tuším, že dlouho se už stébel trávy neudržím... A opět mě ovládl. Svou silou mě nese, kam se mu zachce. Víte, vítr se vás neptá, nebere ohledy, je nemilosrdný, sobecký vůči všem a vždy hraje podle svých pravidel. Je jedno, že bych rád zůstal v tomhle městě, na téhle louce. Právě teď letím na sever.

„Vítá Vás město Valašské Meziříčí!“ křičí na mě cedule, nad kterou letím. Spadnu na náměstí a rychle se překulím na kraj, aby mě neušlapal taneční soubor. Tančí se zde folklórní tance a lidi kolem jásají a tleskají. Dokázal bych se dívat na modročerveně ozdobené kroje věčnost, ale nedobrovolně letím zase dál...

„...a zde můžeme vidět typické prvky. Veškerý nábytek i nádoby jsou dřevěné, to je pro náš skanzen tradiční,“ slyším už z dálky přednášet průvodkyni. Podle letáků můžu usoudit, že jsem se dostal do rožnovského muzea v přírodě. Panečku, zde se „typické tradiční prvky“ opravdu udržely, to musím uznat. Ale prohlídka Valašskem mi už stačila...

Skočím tedy na kapotu žlutého kamionu a vezu se neznámo kam. Vozidlo mě zahřívá jako bych byl přilepený k nozdram rozzuřeného býka a taky se tak cítím. Když konečně dorazí na místo a vyplivne mě, snažím se poskládat dohromady. „

No, Vlasto, tamti chcú, aby to zatím zůstalo v autě, ale iní to tam už nesú! Tak já nevím, co s tím!“ křičí řidič kamionu na postaršího pána opodál.

„A cos to dovez?“ optá se pán.

„No kameny, k nějakému tomu blatu léčebnému.“

Aha, Slovákco. A jak jsem se doslechl, přijel jsem zrovna vhod - na otevírání pramenů. Tahle tradice se v Luhačovicích opakuje každý květen. Opět jsem tu viděl krásné dívky s krásnými kroji! S jejich průvodem jsem se nesl ke každému léčebnému prameni a mohl se účastnit zpěvu, tance a oslav. Tedy takové zvyky se mi líbí, to musím uznat.

Ale ten syčák jižní vítr měl jiné plány. Odněl mě ze slováckého regionu na místo, jehož název vás kouše do jazyku a škrábe v krku, jen když ho vyslovíte. Chříby mě uvítaly Jízdou králů. Dopadl jsem na hlavu bílého koně, který s malým chlapcem v sedle vedl průvod. Chlapec držel v ústech bílou růži, takže nemohl zpívat lidové písně jako zbytek průvodu. Lidé v průvodu pobízejí diváky okolo o peněžní dary slovy: „Na krála, maménko, na krála!“ Aby toho nebylo málo, přiřazují věty typu: „Máme krála chudobného, ale velmi poctivého.“ No, v Chříbech nemusí být člověk ani politicky činný, aby si bez práce naplnil kapsy. Tradice to je výhodná ale taky pěkná, jako každá tradice našeho kraje! Koneckonců, o tom jsem se dnes mohl přesvědčit sám...

A co to vlastně tradice je? Určitě má něco společného s kulturou (a kultura?). Všiml jsem si, že tradice se váže k určitému území nebo datu... nebo k lidem?

Pojem tradice (ale i proces) jsem pochopil jako něco, co předáváte dalšímu pokolení. Něco, co má putovat do budoucnosti skrz vaše děti. Ale jaký to má pro vás smysl? Ptal jsem se na to moudrých stromů, půvabných květin a drzých plevelů a ze všech stran mi bylo řečeno, že lpíte na svém původu. Všimám si, že mladí lidé stále zapominají, jak a proč je tradice důležitá. Tradice vám ukazuje vaše kořeny, které český národ prorůstají, jako kořeny mého stromu prorůstají zem. Tradicemi si připomínáte, kdo jste a kam patříte. A zvlášť ve světě, ve kterém žijeme, je radno hlídat si svou identitu. Je to totiž svět, ve kterém se až nebezpečně propojujeme s cizími kulturami. Necháte-li vaše tradice zaniknout, zmizí a ve směsici zvyků cizích zemí a tipují, že taková příchuť vám věru chutnat nebude.

Ale abych celé téma shrnul podle svého názoru, myslím, že většina vašich tradic (ať je to kácení máje nebo upalování čarodějnic) nezanimá. Všechny končí tak, jak máte vy Slované rádi, a tedy společenským veselím.

A když to řeknu tak, jak jsem zvyklý ze svého prostředí – „všeci sa ožerete“©

III. kategorie (15 - 17 let)

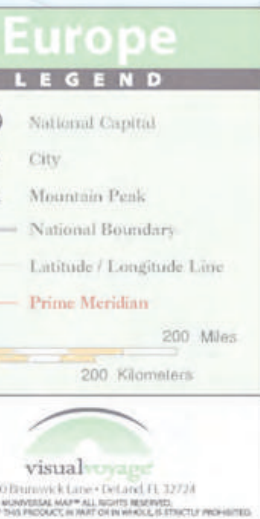
Místo	Jméno narozen(a)	Téma	Název práce	Adresa školy, jméno vyučující
1. místo	Lenka Gregorová *1995	Jak se žije v Evropě – budoucnost	Proč nemůžou být hodní	G Z. Wintra, n. Jana Žižky 186, 269 19 Rakovník (Středočeský) Mgr. L. Hejdová
2. místo	Tereza Vacíková *1996	Křížem krážem po Evropě	Vezmu tě s sebou	OA, VOŠ a SŠ zdrav., Plánická 195, 339 01 Klatovy (Plzeňský) Mgr. Kopidlinská
3. místo	Karolína Švandová *1998	Křížem krážem po Evropě – cestujeme po Evropě	Ztracená v čase	ZŠ Vorlína, U Vorliny 1500, 258 01 Vlašim (Středočeský)
Čestné uznání	Markéta Sehnalová *1997	Jak se žije v Evropě	Taková obyčejná snídane	Gymnázium, Terezy Novákové 2, 621 00 Brno – Řečkovice (Jihomoravský) Mgr. Krejčířová
Čestné uznání	Irena Mrůzková *1998	Jak se žije v Evropě	Hlavní město Evropy	3. ZŠ Slaný, Rabasova 821, 274 01 Slaný (Středočeský) Mgr. A. Hrabánková

IV. kategorie (18 - 20 let)

Místo	Jméno narozen(a)	Téma	Název práce	Adresa školy, jméno vyučující
Zvláštní cena starosty	Zuzana Nováková *1994	Zeměkoule, jak jsi hezká	Evropa štětcem fantazie	G Suverénního řádu maltézských rytířů ve Skutči, Vítězslava Nováka 584, 539 73 Skuteč (Pardubický) Mgr. Skalská
1. místo	neuděleno			
2. místo	Zuzana Lejnarová *1994	Křížem krážem po Evropě	Paříž krásná, Paříž má	OA, V Sadě 1565, 258 01 Vlašim (Středočeský) Mgr. I. Šmídová
3. místo	Martin Jaroš *1994	Kráčej si po laně mezi národy...	Evropa ve škole	Gymnázium, Školní 995, 374 01 Trhové Sviny (Jihočeský) Mgr. I. Kumstová
3. místo	Andrea Halaštová *1995	Jak se žije v Evropě – lidové tradice	Napříč Zlínským krajem	SOŠ, Masarykova 101, 763 26 Luhačovice (Zlínský) Mgr. Z. Lekeš

Statistika

Kategorie	Počet prací v ÚK	Počet cen (včetně zvláštních)	Čestná uznání
I.	20	2	4
II.	30	3	2
III.	43	3	2
IV.	27	4	0
Celkem	120	12	8

Literární a historická soutěž Evropa ve škole
Sborník vybraných literárních prací
Redakce: PaedDr. Eva Schneiderová
Vydal: © Národní institut dětí a mládeže MŠMT
Sámova 3, Praha 10
Počet kusů: 200

ISBN: 978-80-87449-42-4